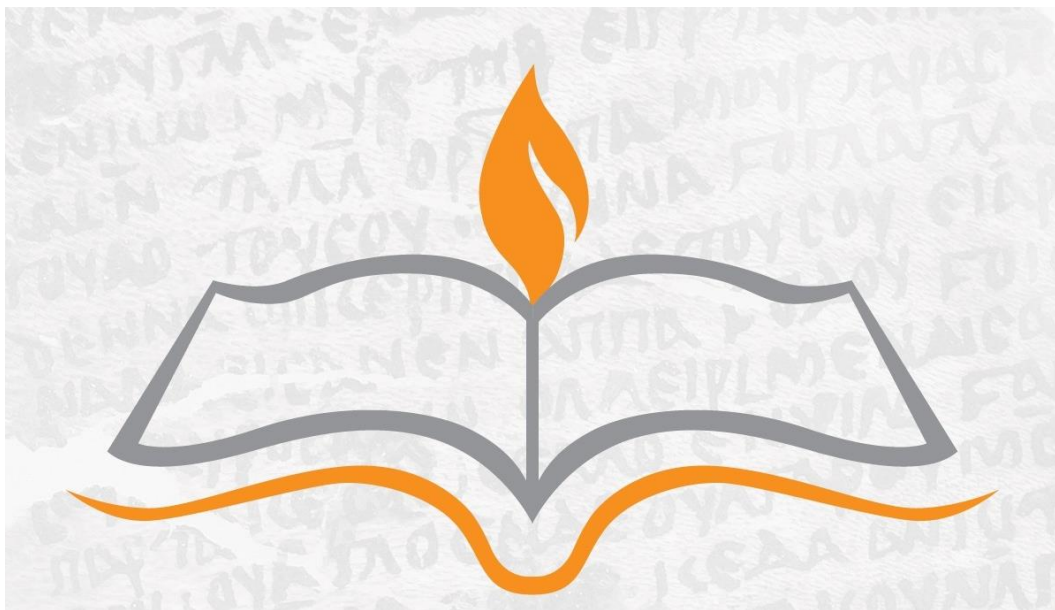

Per una Església sinodal
comunió | participació | missió

FONTS BÍBLIQUES PER A LA SINODALITAT

Naturalesa d'aquest document

Aquest document: «Fonts bíbliques per a la sinodalitat», conté les aportacions que han escrit, editat i comentat el Subgrup Bíblic de la Comissió «Espiritualitat».

Els membres d'aquest grup són:

P. James Hanvey S.J., P. Abat Primat Gregory Polan O.S.B., P. Denis Kurlandaisamy O.S.M., Sr. Mario Cappello i Sra. Anna Cappello, P. Juan Bytton Arrellano S.J., P. Kolawole Chabi, O.S.A. i la germana Patricia Murray I.B.V.M.

Aquest text va ser examinat per tota la Comissió d'Espiritualitat en el seu ple.

Títol original: *Risorse bibliche per la sinodalità*. Març de 2022.

<https://www.synod.va/it/news/risorse-bibliche-per-la-sinodalita.html>

Versió catalana: ETF, juliol de 2022.

Els textos bíblics s'han agafat de la *Bíblia Catalana Interconfessional* (BCI), 2008.

Índex

Naturalesa d'aquest document	2
L'Esriptura al cor del camí sinodal	5
Introducció	5
Algunes maneres de pregar les Esriptures	6
<i>Lectio divina</i> i contemplació imaginativa	7
<i>Lectio divina</i>	7
Contemplació imaginativa	8
<i>Lectio divina</i> i contemplació imaginativa: dos exemples	11
Salm 34	11
Rerefons de text	12
Alguns aspectes clau per a la reflexió	12
Implicacions per a la sinodalitat	13
Preguntes per a la reflexió orant	14
Contemplació imaginativa	14
La veu dels Pares	15
Marc 2,1-12	16
Rerefons de text	16
Alguns aspectes clau per a la reflexió	17
Implicacions per a la sinodalitat	17
Preguntes per a la reflexió orant	18
Contemplació imaginativa	18
La veu dels Pares	19
A la recerca de la sinodalitat a l'Antic Testament	21
Salm 107	21
Rerefons de text	23
Alguns aspectes clau per a la reflexió	24
Implicacions per a la sinodalitat	24
Preguntes per a la reflexió orant	25
Josuè 24	26
Fons de text	28
Alguns aspectes clau per a la reflexió	28
Implicacions per a la sinodalitat	29
Preguntes per a la reflexió orant	30

Trobar-se al voltant de la Paraula de Déu	31
Nehemies 8,1-12	31
Rerefons de text	32
Alguns aspectes clau per a la reflexió	32
Implicacions per a la sinodalitat	33
Preguntes per a la reflexió orant	34
La veu dels Pares	34
Maria en pregària amb els apòstols	35
Fets dels Apòstols 1,13-14.....	35
Rerefons de text	35
Alguns aspectes clau per a la reflexió	35
Implicacions per a la sinodalitat	36
Preguntes per a la reflexió orant	38
La veu dels Pares	38
La conversió: l'itinerari vers la comunió	39
Fets dels Apòstols 10,1–11,18	39
Rerefons de text	42
Alguns aspectes clau per a la reflexió.....	43
Implicacions per a la sinodalitat	45
Preguntes per a la reflexió orant	47
La veu dels Pares	47
El primer Concili	49
Fets 15,1-35	49
Rerefons de text	51
Alguns aspectes clau per a la reflexió	52
Implicacions per a la sinodalitat	53
Preguntes per a la reflexió orant	54
El viatge de la comunitat sinodal	55
Efesis 4,1-16; 5,2	55
Rerefons de text	56
Alguns aspectes clau per a la reflexió	56
Implicacions per a la sinodalitat	59
Preguntes per a la reflexió orant	60
Annex: Textos de <i>Dei Verbum</i> i de <i>Verbum Domini</i>	61

L'Escl'riptura al cor del camí sinodal

**P. James Hanvey, S.I.
Abat Primat Gregory Polan OSB**

Introducció

Perquè en els llibres sagrats el Pare del cel va a trobar amb amor els seus fills i conversa amb ells; i són tan grans la força i el poder de la paraula de Déu, que és sosteniment i coratge per a l'Església, fortalesa de la fe per als seus fills, aliment de l'ànima, font pura i perenne de la vida espiritual. Escauen bé a les sagrades Escl'riptures aquestes afirmacions: «la paraula de Déu és viva i eficaç» (He 4,12), «és prou poderosa per edificar i de donar l'heretat a tots els qui ha santificat» (Ac 20,32; cf. 1Te 2,13).

(Concili Vaticà II, Constitució dogmàtica
Dei Verbum sobre la revelació cristiana, 21)

Des del principi, les Escl'riptures, tant l'Antic com el Nou Testament, han estat al centre de la vida de l'Església. Sovint podem veure en els evangelis com Jesús cita els profetes i els salms. A més, en els Evangelis i les Cartes veiem diverses vegades com les paraules dels profetes proporcionen els mitjans per entendre qui és Jesús. Al mateix temps també Jesús esdevé una nova font que permet entendre els llibres de l'Antic Testament així com la promesa de Déu i l'esperança del seu acompliment que contenen. Per a l'Església i per a tothom, l'Escl'riptura, especialment el Nou Testament, és un encontre amb Crist i amb el Pare que ell revela.

Gràcies a l'acció silenciosa i subtil de l'Esperit Sant, les paraules de l'Escl'riptura esdevenen paraules vives en l'Església. Renoven, inspiren i eleven els nostres cors i la nostra imaginació perquè puguem veure l'amor redemptor i guaridor de Déu que actua en la nostra vida, en la nostra Església i en el nostre món.

La paraula de Déu és veritablement el nostre «aliment per al camí», perquè per més difícil o cansat que ens pugui semblar, l'ànima cansada és restaurada i l'ànima afligida és consolada (Jr 31,25). De fet, la paraula

del Senyor és com, en una terra àrida, una font d'aigua que brolla per a la vida eterna (Jn 4,14). Per això l'Esriptura està al cor del camí sinodal. Llegint-la i pregant-la, trobem Crist entre nosaltres i ens veiem a nosaltres mateixos, la nostra Església i el nostre món amb els ulls de la fe.

Com els deixebles en el camí d'Emmaús, podem experimentar com el nostre cor s'abrusa per la vida de l'Esperit Sant; i sabem que Ell està sempre amb nosaltres «fins a la fi del món» (Mt 28,20)¹.

Algunes maneres de pregar les Esriptures

L'Església té moltes maneres de pregar i escoltar la paraula de Déu en les Esriptures. Dues de les més antigues i efectives són la *lectio divina* i la *contemplació imaginativa*. En totes dues maneres, ens obrim a l'Esperit Sant. Els textos i les paraules de les Esriptures ens porten cap a una relació cada vegada més profunda amb el Pare, el Fill i l'Esperit Sant. Entrem en una conversa íntima; tota l'Esriptura és, d'alguna manera, una conversa a molts tons i amb modulacions diverses entre Déu i Israel, entre Crist i nosaltres, la seva Església². De vegades això passa en les paraules i les imatges, en els records i els desitjos que se susciten i venen a la nostra ment i al nostre cor. Aquest tipus de pregària en les, amb i a través de les Esriptures, és tant un moviment del cor com de la nostra ment. Sovint, no és tant el que es diu, es pensa o s'entén, sinó que ens trobem arrossegats pel silenci reverent i adorador de la Presència.

També podem descobrir que no som nosaltres qui llegim un text, sinó el text qui ens llegeix. Això obre aspectes de la nostra vida i de la nostra experiència que abans no havíem vist ni entès tan bé; ens pot ajudar a veure els nostres esquemes d'autodefensa i les nostres pors. Sempre ens fa entrar en una mena de conversió del cor i de la ment, ampliant els nostres horitzons, obrint-nos i renovant-nos, reorientant les nostres accions, donant-nos una nova manera de veure i entendre³. Pot donar una nova direcció i un nou propòsit al nostre servei a Crist, permetent-li «fer la seva casa en nosaltres».

No importa si això passa d'imprevist o en un llarg període de temps, com les onades del mar que suavitzen i remodelen les roques de la costa. No importa com ho advertim, sempre reconeixem que ens arriba com un do. Si bé les pràctiques i les tècniques, el coneixement i l'estudi ens poden ajudar, només quan ens acostem amb humilitat i fe, llegint amb amor, podem rebre el seu do i entrar en el seu món –el nostre món.

Pregant les Escriptures, fem la nostra casa en Crist –perquè les Escriptures són el senzill pessebre on Ell habita i on, mitjançant l'Esperit Sant, som alimentats per a la vida. En aquesta casa de les Escriptures, sempre podem trobar-lo, no importa com hi anem o quina sigui la nostra condició. Quan preguem les Escriptures, escoltem la seva veu i aprenem a reconèixer-la entre les moltes altres veus que ens arriben en el clamor de la nostra vida quotidiana.

A la «casa de les Escriptures» del Senyor també ens trobem amb molts d'altres: és la casa de tots els que el segueixen i el lloc on el poden trobar tots els qui el cerquen. La casa de les Escriptures és plena de persones de tota mena i condició; ningú no n'està exclòs perquè «a casa del meu Pare hi ha moltes estances». En aquestes pàgines vives descobrim tota la humanitat i esdevenim més humans. Experimentem la compassió de Déu, la seva justícia apassionada, el seu amor pacient i tendre, la seva majestat i la seva humilitat. Vivint en aquesta casa com a infants amb els seus pares, germans i germanes, amb el pas del temps anem agafant els trets i característiques de la família. La vida que toquem a cada pàgina també ens ensenya a viure la compassió de Déu, a tenir fam de la justícia de Déu i a ser una casa, un refugi per als que pateixen, els abandonats i els desesperats del nostre món. Vivint en aquesta casa, esdevenim els seus deixebles i apòstols, i esdevenim els seus amics.

«Vosaltres sou els meus amics si feu el que jo us mando. Ja no us dic servents, perquè el servent no sap què fa el seu amo. A vosaltres us he dit amics perquè us he fet conèixer tot allò que he sentit del meu Pare. No m'heu escollit vosaltres a mi; soc jo qui us he escollit a vosaltres i us he confiat la missió d'anar pertot arreu i donar fruit, i un fruit que duri per sempre. I tot allò que demanareu al Pare en nom meu, ell us ho concedirà. Això us mando: que us estimeu els uns als altres» (Jn 15,14-17).

Lectio divina i contemplació imaginativa⁴

Lectio divina

El Sínode 2021-2023 posa l'accent en l'escolta atenta de la Paraula de Déu, i la pràctica de la *Lectio divina* és una tradició antiga de l'Església cristiana. Segons molts, la pràctica de la *Lectio divina* es remunta al cartoixà Guiu II, que la va organitzar, al segle XII, en un sistema de quatre punts. Però si llegim les fonts de la tradició cristiana primitiva, descobrim que la *Lectio divina* va aparèixer ben aviat en la vida de l'Església. En els

escrits dels sants Ambròs de Milà, Agustí d'Hipona, Joan Cassià, Climent d'Alexandria, Gregori Magne, Jeroni, Joan Crisòstom i altres, veiem que la *Lectio divina* formava part quotidiana dels seus exercicis espirituals. Aquests vinculaven, com en un únic acte, la idea de «llegir les Escripures» amb la de «pregar les Escripures». La lectura dels textos sagrats portaria a pregàries espontànies a partir d'aquells mateixos textos.

Guiu II († 1188) va exposar un pla de quatre punts per apropar-se a les Escripures: primer, *llegeix* el text lentament i deliberadament; segon, *medita* o *reflexiona* sobre el que acabes de llegir, centrant-te en allò que t'ha tocat el cor, o ha interromput la teva lectura; tercer, *prega* partint d'allò que el text t'ha inspirat o tocat, pouant en les teves experiències de vida, les teves esperances, la teva relació amb Déu; i quart, *contempla* de nou el que has llegit, meditat i pregat en un ambient de silenci. Durant segles, aquesta pràctica s'ha fet a les comunitats monàstiques, però ara també s'ha convertit en una manera de llegir l'Esriptura per a sacerdots, persones consagrades i laics, homes i dones. Avui, la *Lectio divina* és practicada de manera privada i per grups en comú. Abans de 1985, pràcticament no hi havia cap article escrit sobre aquesta pràctica, mentre que ara són molts els llibres que expliquen els seus orígens, desenvolupament i pràctica actual. Aquesta pràctica ens ensenya a creure que les Escripures contenen la Paraula de Déu per a nosaltres avui, a pregar sota la inspiració de l'Esperit Sant.

Contemplació imaginativa

Un dels grans dons que Déu ha donat als éssers humans és el poder de la imaginació. Sense ell no tindríem la literatura, l'art o la música. La nostra capacitat d'imaginar-nos a nosaltres mateixos en la vida o en la situació d'un altre és una característica important de la nostra capacitat moral. La compassió, sobretot quan es tradueix en una acció transformadora, necessita la nostra imaginació emocional perquè sovint va més enllà del deure, les normes i els costums per arribar a l'angoixa de la persona o les persones en dificultat.

En les seves paràboles i les seves narracions, Jesús sovint implica la nostra imaginació per ajudar-nos a veure les coses d'una manera nova, o per desafiar els nostres prejudicis i les nostres resistències. L'exemple més evident és la paràbola del bon samarità (Lc 10,25-37) o aquells pasatges esplèndids en què Jesús utilitza imatges de la naturalesa i escenes de la vida quotidiana per donar-nos una nova visió i comprensió de Déu (Mt 6,25-34; Lc 12,22-32). El fet que encara ens puguin commoure testimonia el seu poder continu estimulament la nostra imaginació, i a través d'ella ens transportar al món vist amb els ulls de Crist.

En aquests casos, «la imaginació» és més que fantasia; esdevé una altra manera de conèixer o d'accedir a nous coneixements. Pot ser una manera d'ajudar-nos a comprendre les coses, i ens permet entendre la realitat d'una manera més clara i viva. De fet, com ens mostren els grans profetes, a través del poder de la imaginació podem actualitzar el passat fent-ne un recurs per a situacions del present i podem entreveure un futur que inspira esperança. Així, quan parlem de «contemplació imaginativa» no estem parlant d'alguna distracció o de fantasia evasiva; estem compromesos en un exercici de pregària que normalment està controlat per les Escriptures i utilitza la intel·ligència de la fe. Obrim el nostre cor, la nostra ment i els nostres sentits per experimentar Déu i la presència de Déu en el nostre món. Això no és quelcom que puguem dominar o inventar, sinó un do en què l'Esperit Sant mou la nostra imaginació, que té Déu com a subjecte. L'exercici de la nostra imaginació compromet tots els nostres poders i capacitats, però sobretot implica el nostre cor.

D'alguna manera, la contemplació imaginativa és un cor amb els ulls, el centre del qual és Crist. La pregària de contemplació imaginativa és sempre un moviment d'amor, purificat en l'expectativa i en el desig, que ens atreu en la vida de Déu que és Amor. En cada experiència de contemplació imaginativa expressem al nostre desig: estar inscrits en aquesta escola de l'amor de Déu, començar a veure i comprendre el nostre món a la llum de la gràcia de Déu.

La «contemplació imaginativa»

és una forma antiga de pregar. Alguns dels elements que la constitueixen es troben en els Pares i en la tradició monàstica, en els escrits d'Anselm i d'Elred de Rievaulx, i passen dels Cistercencs als Franciscans i als Cartoixans. Juntament amb la *Lectio divina*, la *contemplació imaginativa* és una manera de pregar que es troba en totes les grans escoles de pregària i, sobretot, en els grans mestres de la pregària cristiana. És una de les formes principals de pregar recomanades per sant Ignasi de Loiola en els seus *Exercicis espirituals*. D'alguna manera, Ignasi «popularitza» aquesta forma de pregària contemplativa. La *contemplació imaginativa* és especialment accessible per a tothom, i normalment pren com a tema una escena de l'Escriptura o una acció de Crist. En el seu cor hi ha els misteris de la Fe, especialment els misteris de la vida de Crist. En ella ens relacionem amb Crist a través d'una escena normalment presa de l'Escriptura o bé extreta directament de la nostra situació. És una pregària afectiva, una pregària del cor. En la tradició monàstica, la *contemplació imaginativa* es proposa com una via privilegiada per buscar la unió amb Déu. En els *Exercicis espirituals* de sant Ignasi es proposa com una manera de seguir i imitar Crist més de prop. Sigui quina sigui l'escola de la qual pouem, el

propòsit és sempre el mateix: un coneixement i un amor de Crist profunds i afectius, i un coneixement amorós més profund dels misteris de la fe. Mitjançant la pràctica de la *contemplació imaginativa* ens acostumem a veure totes les coses en Crist, revestint-nos de Crist, com diu sant Pau (Rm 13,14; 1Co 2,6). No només creixem en aquest «coneixement afectiu interior» de Crist, sinó que també creixem en l'agraïment per la gràcia de la nostra salvació. A més d'una comprensió i un amor més profunds, el fruit de la *contemplació imaginativa* és també un augment del nostre desig de servir Crist i el proïsme en qualsevol circumstància que es trobin (Mt 25,31ss). La *contemplació imaginativa* és una pregària que troba el seu compliment en la beneïda compassió pel món.

Notes:

¹ BENET XVI, Exhortació postsinodal *Verbum Domini*, 51.

² *Verbum Domini*, 6.

³ *Verbum Domini*, 39, 61, 87.

⁴ *Verbum Domini*, 6.

Lectio divina i contemplació imaginativa:

Dos exemples

Salm 34

¹ *Del recull de David. De quan canvià de pensar en presència d'Abimèlec, i aquest se'l va treure del davant i ell se n'anà.*

- Alef* ² Beneiré el SENYOR en tot moment, tindré sempre als llavis la seva lloança.
- Bet* ³ La meva ànima es gloria en el SENYOR; se n'alegraran els humils quan ho sentin.
- Guímel* ⁴ Tots amb mi glorifiqueu el SENYOR, exalcem plegats el seu nom.
- Dàlet* ⁵ He cercat el SENYOR i ell m'ha respost, m'ha alliberat de l'angoixa que tenia.
- He* ⁶ Alceu vers ell la mirada i us omplirà de llum, i no haureu d'abaixar els ulls, avergonyits.
- Zain* ⁷ El SENYOR escolta el pobre que l'invoca, i el salva de tots els perills.
- Het* ⁸ Acampa l'àngel del SENYOR entorn dels seus fidels i els allibera.
- Tet* ⁹ Tasteu i veureu que n'és, de bo, el SENYOR; feliç l'home que s'hi refugia.
- Iod* ¹⁰ Sants del SENYOR, venereu-lo; venereu-lo i no us mancarà res.
- Caf* ¹¹ Els rics s'empobreixen, passen fam, però als qui cerquen el SENYOR no els faltarà cap bé.
- Làmed* ¹² Veniu, fills meus, escolteu-me; us ensenyaré de venerar el SENYOR.
- Mem* ¹³ Qui és l'home que estima la vida, que vol viure temps i fruit de benestar?
- Nun* ¹⁴ Guarda't la llengua del mal, que no diguin res de fals els teus llavis.
- Sàmec* ¹⁵ Decanta't del mal i fes el bé, busca la pau, procura aconseguir-la.
- Ain* ¹⁶ Els ulls del SENYOR vetllen pels justos, els escolta quan criden auxili.

<i>Pe</i>	17 El SENYOR es gira contra els malfactors per esborrar de la terra el seu record.
<i>Sade</i>	18 Als qui clamen al SENYOR, ell els escolta i els allibera de tots els perills.
<i>Cof</i>	19 El SENYOR és a prop dels cors que sofreixen, salva els homes abatuts d'esperit.
<i>Reix</i>	20 El just pateix molts mals, però el SENYOR sempre l'allibera;
<i>Xin</i>	21 vetlla per cada un dels seus ossos, no en trencaran cap ni un.
<i>Tau</i>	22 La malícia duu el malvat a la mort, els qui detesten el just pagaran la seva culpa. 23 El SENYOR rescata la vida dels seus servents; quedaran nets de culpa els qui en ell es refugien.

Rerefons del text

El Salm 34 està classificat com a Salm sapiencial. Els Salms sapiencials sovint amb el seu mateix títol pretenen ensenyar i donar instruccions. Alguns versets encoratgen el lector a actuar; altres expressen una benaurança o la manera beneïda de viure d'acord amb la llei de Déu. La mateixa experiència és valorada com a instrument d'orientació en la vida. Una de les característiques d'aquests Salms és que segueixen les lletres de l'alfabet hebreu; la primera paraula del Salm comença amb la lletra *alef*, la segona amb *bet*, i així les altres. Alguns estudiosos han suggerit que servia per ajudar a memoritzar el Salm; altres han suggerit que posar totes les lletres de l'alfabet expressa completesa, la plenitud de l'ensenyament sobre la saviesa humana i espiritual. A vegades les lletres de l'alfabet suggereixen que el Salm conté una antologia de comportaments correctes, o de lloances a Déu, o de raons per ser agraïts. Els Salms classificats com a Salms sapiencials són: 9–10, 25, 34, 37, 111, 112, 119 i 145.

Alguns aspectes clau per a la reflexió

1. **Observeu les ordres.** Com que els Salms sapiencials pretenen ensenyar, adoneu-vos del nombre d'ordres que es donen: Glorifiqueu el Senyor; Alceu vers ell la mirada i us omplirà de llum; Tasteu i veure; Veneureu-lo [Temeu el Senyor]; Veniu, fills meus, escolteu-me; Guarda't la llengua del mal; Decanta't del mal i fes el bé; Busca la pau. Cada una d'aquestes ordres mereix una reflexió acurada i seriosa, ens apropa a la vida de

Crist i influeix en la manera com ens comportem els uns amb els altres. Una meditació seriosa sobre les paraules de l'Esriptura pot ser la d'aturar-nos en una paraula i gaudir del seu significat per a la nostra vida i la situació actual.

2. **El SENYOR.** El nom diví en majúscules diu al lector que aquest és el nom de Déu tal com es va revelar a Moisès a la bardissa ardent: «Jahvé, jo soc el qui soc». Al llarg d'aquest Salm, la repetició del Nom diví mostra Déu en relació amb nosaltres. Cada crida –a lloar o a donar gràcies a Déu, a témer o a confiar– ens recorda que les Esriptures ens criden a una unió cada vegada més profunda amb Aquell que ens ha creat i ens promet encara una vida nova i abundant.

3. **Justícia.** La noció bíblica de justícia no es tracta tant de sospesar les coses per trobar un equilibri. Més aviat, la justícia tracta de la relació justa. En aquest Salm, trobem els nivells de relació justa que ens apropen a Déu i al nostre proïsme. Quan els justos criden a Déu en la necessitat segueix l'alliberament (v. 18). El SENYOR s'allunya dels malvats i ja no se'n recorda (v. 17). El salmista ens revela les maneres en què la justícia de Déu es manifesta en tota la nostra vida humana. Malgrat el sofriment, encara pot lloar i donar gràcies a Déu.

4. **Lloança i benedició.** És significatiu que aquest Salm comenci amb una nota himnica i amb l'exalçament de Déu. Notem com el Salm subratlla la lloança de Déu «en tot moment» (v. 2). Però aquest Salm també expressa el patiment causat pels enemics; malgrat aquestes dificultats, el salmista continua presentant el seu agraïment i lloança a Déu. I amb això, el salmista mostra l'exemple d'aquells que miren Déu amb confiança i descobreixen que una vida justa i una pregària fidel portaran benediccions.

Implicacions per a la sinodalitat

1. **Sentit de comunió/unitat.** En tot el Salm 34, hi ha una invitació a oferir lloança i agraïment per la bondat de Déu. Hi ha un sentit de comunió en moltes de les expressions que utilitza: «Tots amb mi glorifiqueu el SENYOR, exalcem plegats el seu nom» (v. 4); «Sants del SENYOR, venereu-lo; venereu-lo i no us mancarà res» (v. 10); a qui cerca el SENYOR no li faltará cap bé (v. 11b); vegeu també els vv. 7, 12, 16, 18-19 i 23.

2. **Invitació a decidir.** Perquè és un Salm sapiencial té l'objectiu d'insultuir, els ensenyaments que s'hi troben també tenen implicacions ja sigui per les benediccions de Déu com per a les dificultats que acompanyen

les decisions equivocades. En definitiva, els moviments sinodals faran de tal manera d'encoratjar els altres a escoltar lliurement i a elegir el camí que consideren més savi.

3. **Escoltar.** El verset «Veni, fills meus, escolteu-me» (v. 12a) és una invitació a aquesta expressió sinodal tan important de l'escolta. Els Salms sapiencials s'insereixen en un context en què els ancians transmeten instruccions per tal que s'escoltin amb el cor obert, perquè la saviesa es comparteix a partir dels reptes de la vida i mostra el camí a seguir. Prové de la tradició dels pares que cerca ajudar el fill a evitar els enganys de les eleccions de la vida.

Preguntes per reflexionar

Mirant els índexs dels Leccionaris, ens adonem que el Salm 34 és utilitzat molt sovint en la litúrgia com a Salm responsorial. En quins contextos sinodals es podria utilitzar aquest Salm amb un gran benefici per a aquells que entren en un procés de discerniment?

L'expressió «venereu el SENYOR» apareix quatre vegades en aquest Salm (cf. vv. 8, 10a, 10b i 12). Alguns tradueixen l'expressió hebrea més literalment per «temeu el SENYOR», amb l'equívoc que pot comportar, ja que el que es vol expressar és «reverencieu el SENYOR». De quina manera la «reverència» envers Déu i la instrucció divina manifesten també una manera sinodal d'escoltar no només Déu, sinó també els altres?

Contemplació imaginativa

1. Pren-te temps per llegir el text lentament. Després deixa el text a banda i recorda'l, en la teva imaginació.
2. Podem suposar que Jesús coneixia íntimament els Salms i els pregava. Podem imaginar-lo pregant aquest Salm i com aquestes paraules de lloança esdevenien vives en la seva existència.
  - o Agafa cada verset i recorda les imatges i els sons que evoquen en la teva imaginació. Com et toquen? Quines altres imatges evoquen en tu/nosaltres?
  - o El Salm pot ser recitat o cantat com a pregària personal o comunitària. És una invitació a reunir les persones en una comunitat

que coneix Déu, la seva justícia i la seva cura. Imagineu la comunitat que el Salm vol reunir i l'experiència de Déu que aquest Salm podria generar.

- El salmista té un sentit de Déu molt viu que brilla en el Salm. Qui és el Déu de qui parla el salmista? Quines imatges s'utilitzen per transmetre aquest sentit de la glòria i l'amor de Déu?
- Et pots imaginar en quines circumstàncies i situacions poden ressonar les paraules del Salm?
- El Salm també és una pregària: quina pregària m'inspira/ens inspira?
- Acaba recitant o cantant de nou el Salm, deixant que el sentit de Déu que expressa, i la nostra relació íntima, viva i vivaç romanguí amb tu/nosaltres.

La veu dels Pares

Ens cal humilitat per beneir sempre el Senyor¹

«Beneiré el SENYOR en tot moment, tindrè sempre als llavis la seva lloança». Ho diu Crist², que també ho digui el cristià, perquè el cristià està en el Cos de Crist, i per això Crist s'ha fet home, per tal que el cristià pugui ser un àngel que diu: Beneiré el Senyor.

Quan beneiré el Senyor? Quan t'ha fet un benefici? Quan abunden els béns temporals? Quan hi ha abundància de blat, oli, vi, or, plata, esclaus, ramats, i aquesta mortal salut es manté intacta i incorrupta, i creixen totes les coses que neixen, res no és sostret a la mort prematurament, la felicitat sobreabunda a casa, tot bé flueix al teu voltant, aleshores beneiràs el Senyor? No; sinó en tot temps. Així doncs, també aleshores, quan aquests béns, segons les circumstàncies i els càstigs del Senyor Déu nostre, són desbastats, ens són presos, neixen en menor nombre, manquen tot just nascuts. Tot això de fet succeeix, i en segueix la penúria, la necessitat, la fatiga, el dolor i la temptació. Però tu que has cantat: Beneiré el Senyor en tot moment, tindrè sempre als llavis la seva lloança, beneeix-lo quan et dona aquest béns; i beneeix-lo també quan te'ls pren. Perquè Ell dona i Ell pren, però no pren ell mateix a qui el beneeix.

Marc 2,1-12

¹ Al cap d'uns quants dies, Jesús entrà novament a Cafarnaüm. Va córrer la veu que era a casa, ² i s'hi aplegà tanta gent que no cabien ni davant la porta. Ell els anunciava la paraula. ³ Llavors vingueren uns homes a dur-li un paralític, que portaven entre quatre. ⁴ Veient que amb tanta gent no podien dur-lo fins a Jesús, van fer un forat al sostre sobre l'indret on ell era i van baixar la llitera on jeia el paralític. ⁵ Jesús, en veure la fe d'aquella gent, diu al paralític:

–Fill, et són perdonats els pecats.

⁶ Hi havia allà asseguts uns mestres de la Llei que en el seu cor pensaven: ⁷ «Com és que aquest parla així? Això és una blasfèmia! Qui pot perdonar els pecats sinó Déu?»

⁸ A l'instant, Jesús, que coneixia que pensaven així, els digué:

–Per què penseu això en el vostre cor? ⁹ Què és més fàcil, dir al paralític: «Et són perdonats els pecats», o bé dir-li: «Aixeca't, pren la llitera i camina»? ¹⁰ Doncs ara sabreu que el Fill de l'home té el poder de perdonar els pecats aquí a la terra.

Llavors diu al paralític:

¹¹ –T'ho mano: aixeca't, pren la llitera i ves-te'n a casa.

¹² Ell s'aixecà, prengué immediatament la llitera i va sortir a la vista de tothom. Tots quedaren astorats i donaven glòria a Déu. Deien:

–No havíem vist mai res de semblant.

Rerefons del text

Aquest fragment de Marc es troba enmig d'una sèrie de narracions que parlen dels miracles de guarició fets per Jesús i les seves trobades amb els que s'oposen al seu ensenyament i al seu exemple. El llenguatge que Jesús utilitza remarca amb força el sentit d'autoritat, i el poble respon (7,37). Aquí, el conflicte tracta de l'autoritat amb què Jesús perdona el pecat (2,6-7). Els seus adversaris diuen: «Qui pot perdonar els pecats sinó Déu?». Jesús després passa de les paraules a l'acció, realitzant la guarició del paralític. La conclusió d'aquest fragment recull la resposta del poble: «Tots quedaren astorats i donaven glòria a Déu. Deien: *No havíem vist mai res de semblant*». Adonem-nos que la seva lloança s'adreça a Déu que ha actuat en aquest context; a això segueix l'estupor d'aquells que són testimonis oculars del miracle.

Alguns aspectes clau per a la reflexió

1. **La paraula de Jesús.** Observem que Jesús parla i el que diu es realitza. Hi ha una semblança amb la narració de la creació, en què Déu va pronunciar una paraula (Que hi hagi llum!) i l'element apareix. La paraula de Jesús té un poder sorprenent i meravellós, i aquest fragment de l'Evangelí ho expressa testimoniant de les moltes persones reunides per escoltar-lo parlar (2,2). Aquest serà un element important en el desenvolupament de la interpretació d'aquest passatge i afectarà el desenvolupament de la sinodalitat en el text.
2. **La manera de guarir.** Vegem com Jesús primer diu a l'home que els seus pecats són perdonats. Només en un segon moment, davant la resposta negativa dels mestres de la Llei, es produeix la guarició. Recordem que, en aquell temps, la malaltia sovint s'associava amb el càstig per actes pecaminosos. Aquí podem veure com el perdó porta a la guarició, a la plenitud.
3. **La interioritat de Jesús.** En el text llegim que «Jesús coneixia en el seu esperit», sabia el que pensaven en el seu cor. Després, amb tota honestat, tracta les seves reaccions i després passa a mostrar que les seves paraules tenen autoritat i poder. Tot i així, és important observar com el relat evangèlic destaca les reaccions honestes de Jesús, així com un sentit interior del que estava malament en aquesta situació.
4. **La fe.** Aquest fragment destaca diferents expressions de fe: de la gent que l'han anat a escoltar-lo i veure'l, dels homes que han ajudat el paralític i del mateix paralític. Aquestes expressions de fe tenen diferents dimensions: com més gran és la necessitat, més forta és la fe. I, de fet, l'expressió de la benedicció que acompanya la fe augmenta la confiança de qui la viu, en ell mateix i/o en els altres.

Implicacions per a la sinodalitat

1. **Unitat en el servei fet a l'altre.** L'acció dels quatre homes que es reuneixen per estar segurs, malgrat la multitud que impedeix al paralític el contacte amb Jesús, que fan tot el que poden per apropar-s'hi. Aquí la sinodalitat està al servei d'un objectiu comú per al bé de l'altre i podria expressar-se amb un vell proverbi: «On hi ha la voluntat, hi ha la manera». Quan hi ha un objectiu que demana el suport i l'encoratjament dels altres, la sinodalitat és el camí a seguir. Porta a esforços comuns per al bé, i generalment produeix molts fruits profitosos.

2. **Refús de la divisió.** Mentre Jesús veia els que estaven disposats a acceptar la paraula que havia escoltat del Pare, hi havia els que la negaven, la refusaven i l'anomenaven blasfèmia. Sabia veure allò que era just i correcte, guiat per l'Esperit dins d'ell. L'honestedat que emergeix de l'interior del procés sinodal pot donar fruit, però també pot produir refús, hostilitat i fúria. El procés sinodal necessita concentrar-se en allò que és honest i veritable en aquells que comparteixen pensaments i idees. Quan sembla que hi ha una profunda divisió, cal continuar escoltant amb cor obert, romandre honestos i comprometre's a assolir un resultat positiu.

Preguntes per a la reflexió orant

Com un procés sinodal de discerniment pot ser una font de guarició i integritat, de veritat i benedicció? Podem imaginar que els nostre esforços simples i honestos siguin capaços de fer la diferència en la vida dels altres?

Reflexionant sobre aquest passatge aflora el vell proverbi: «La veritat us farà lliures». Soc capaç de veure com el procés sinodal pot canviar la meva perspectiva sobre un problema i alliberar, a mi i als altres, mentre treballem amb honestedat i bona voluntat sobre un problema?

Contemplació imaginativa

1. Pren-te temps per llegir el text lentament. Després deixa el text a banda i recorda'l, en la teva imaginació.

- Com és el lloc? Utilitza tots els teus sentits per percebre els colors, els sons, les olors, el tacte del lloc i de les persones.
- Imagina els rostres de la multitud, les dones, els infants, les persones grans i els joves, etc. Com van vestits? Quines expressions tenen? Pots dir pels seus rostres i pel seu aspecte físic quin tipus de feina fan i quines proves els han marcat?
- Quines preguntes, records, esperances, històries porten amb ells? Com podrien també estar «paralitzats»?
- El paralític i els seus amics. Prova de visualitzar-los. Quina esperança o desesperació podria tenir el paralític? Com es podria

sentir per haver de confiar en els seus amics i comptar amb ells i en la seva determinació i enginy?

- I els amics, què dir d'ells? Quins tipus de paraules o sentiments podrien descriure'ls? Quan el paralític mira la multitud, què veu i sent?
  - Al centre hi ha Jesús. Quin aspecte té? Com sona la seva veu?
  - I els mestres de la Llei? Què veuen i com se senten?
  - Considera les diferents reaccions a la guarició: el paralític, els seus amics, la multitud, els mestres de la Llei?
  - I tu, on ets en aquesta escena?
  - Pren-te una estona per escriure els teus sentiments: Què et commou? Què et detura? A què et resisteixes?
  - Hi ha algú que voldries portar a Crist? Hi ha amics que t'hi han portat? Hi ha moments en què et penedeixes de no haver portat algú?
2. Pren-te una estona per reflexionar sobre tot el moviment de la teva pregària imaginativa. Què li vols dir a Crist o preguntar-li? Quina és la gràcia o el do que desitges?
- Acaba la pregària amb un gest d'agraïment i d'acció de gràcies.
3. Un cop acabada la pregària, pren-te una estona tranquil·la per reflexionar-hi, especialment sobre el que pot dir sobre l'experiència comunitària, sobre la guarició, sobre Crist i sobre la naturalesa de l'Església.

La veu dels Pares

I. La guarició de tota la persona³

L'art mèdic de fet –segons Demòcrit– guareix les malalties del cos, la saviesa en canvi allibera de les passions. Ara bé, el bon Pedagóg, la Saviesa, el Logos del Pare, el Creador de l'home, té cura de tota l'obra de les seves mans: en guareix tant el cos com l'ànima, ell que és metge i panacea de la humanitat. Aixeca't –diu el Salvador al paralític– pren la llitera en què jous i torna a casa. Tot seguit el que estava privat de forces va recuperar vigor.

II. Invertir la teva relació amb la malaltia⁴

Pren la treva llitera, és a dir porta allò que et portava, canvia la càrrega, de manera que la que és la prova de la malaltia sigui testimoni de guarició, la llitera del teu dolor sigui signe de la meva cura, la gravetat del que s'ha perdut confirmi la grandesa de la força recuperada.

Notes:

¹ AGUSTÍ, *Comentari als Salmes*, 33, (II), 3.

² Observeu com, segons l'exegesi prosopogràfica patristica, a la pregunta: «*Qui loquitur?*», els Pares responien: «*Christus*». És Crist qui parla en el Salm, a vegades com a Cap a vegades com a Cos, formant una sola persona.

³ CLIMENT D'ALEXANDRIA, *El Pedagog*.

⁴ PERE CRISÒLEG, *Homilia per a la vida quotidiana*.

A la recerca de la sinodalitat a l'Antic Testament

Abat Primat Gregory Polan, OSB

Mentre l'Església es prepara per al Sínode dels Bisbes sobre el tema de la sinodalitat, el punt de partida es troba en les paraules de la Sagrada Escripura. Allà, a la Bíblia, Déu ha parlat al seu poble de manera que ens continua parlant avui. Tanmateix, entenem que estem entrant en un altre moment de la història, observant una cultura diferent i interpretant textos en una altra llengua que encara avui ens poden parlar. Les *Confessions* de sant Agustí parlen de Déu com de la «bellesa sempre antiga i sempre nova»; un proverbi que podem aplicar a les Escripures, perquè aquests textos són una de les maneres determinades en què Déu s'adreça al seu poble. En aquest apartat considerarem dos textos de l'Antic Testament que ens poden portar a reflexionar sobre el tema de la sinodalitat: el Salm 107 i Josuè 24; el primer és una pregària en forma poètica i el segon és la narració d'un moment important de la història bíblica.

Salm 107

- ¹ Enaltiu el SENYOR: que n'és, de bo!
Perdura eternament el seu amor.
- ² Que responguin els qui el SENYOR ha redimit,
els rescatats de les mans dels opressors;
- ³ ell els ha aplegat de tots els països,
de llevant i de ponent, del nord i de migdia.
- ⁴ Uns, errant pel desert, vagant per l'estepa,
no trobaven cap ciutat habitada;
- ⁵ patien fam, passaven set
i els flaquejaven les forces.
- ⁶ Enmig de l'angoixa cridaren al Senyor,
i ell els salvà dels perills:
- ⁷ els guià per una pista segura
fins que arribaren en una ciutat habitada.
- ⁸ Que enalteixin el SENYOR pel seu amor,
pels prodigis que ha fet en bé dels homes:

9 calmà la set dels assedegats
i omplí de menjar els famolencs.

10 D'altres vivien a la fosca, a les ombres de la mort,
presoners de la dissort i les cadenes:

11 s'havien rebel·lat contra les paraules divines
i havien menyspreat els designis de l'Altíssim.

12 El seu cor defallia, afeixugat;
queien, i ningú no els ajudava.

13 Enmig de l'angoixa cridaren al SENYOR,
i ell els salvà dels perills:

14 trencà les seves cadenes
i els feu sortir de la fosca, de les ombres de la mort.

15 Que enalteixin el SENYOR pel seu amor,
pels prodigis que ha fet en bé dels homes:

16 ha esbotzat portes de bronze
i ha partit forrellats d'acer.

17 D'altres, insensats, estaven abatuts
per les seves culpes i pel seu viure pervers;

18 qualsevol menjar els repugnava,
ja arribaven a les portes de la mort.

19 Enmig de l'angoixa cridaren al SENYOR,
i ell els salvà dels perills:

20 envià la seva paraula i els guarí,
alliberà la seva vida del sepulcre.

21 Que enalteixin el SENYOR pel seu amor,
pels prodigis que ha fet en bé dels homes;

22 que ofereixin sacrificis d'acció de gràcies
i, aclamant-lo, publiquin el que ha fet.

23 Uns comerciants s'embarcaren en grans naus
i navegaren mar endins per fer negoci;

24 ells foren testimonis de les obres del SENYOR,
dels seus prodigis en alta mar.

25 A una ordre seva es girà un huracà
que aixecava grans onades:

26 pujaven al cel, baixaven al fons
i, regirats de mareig, **27** el cap els rodava;
no es tenien drets, com si anessin beguts,
s'havia esfumat la seva perícia.

28 Enmig de l'angoixa cridaren al SENYOR,
i ell els salvà dels perills:

²⁹ mudà el temporal en bonança,
s'apaivagaren les onades de la mar,
³⁰ i els va dur fins al port tan desitjat,
plens de goig per la calma retrobada.

³¹ Que enalteixin el SENYOR pel seu amor,
pels prodigis que ha fet en bé dels homes;
³² que l'exalcin en l'assemblea del poble,
que el lloïn en el consell dels ancians.

³³ Ell converteix els rius en deserts,
els dolls d'aigua en terra àrida;
³⁴ les terres fèrtils es tornen salines
perquè els seus habitants s'han pervertit.

³⁵ Converteix el desert en estanys,
la terra eixuta en fonts d'aigua viva;
³⁶ la dona als afamats perquè hi habitin,
i ells hi funden una ciutat ben poblada.

³⁷ Sembren els camps, planten les vinyes
i en cullen fruits abundosos.

³⁸ Ell els beneeix, i es multipliquen a desdir,
i no permet que els minvi el bestiar.

³⁹ Però, reduïts a pocs, queden abatuts,
oprimits per les desgràcies i el dolor.

⁴⁰ Ell mateix, que confon els poderosos,
els fa errar per un desert sense camins.

⁴¹ Però aixeca els pobres de la misèria
i augmenta, com els ramats, les seves famílies.

⁴² Que els justos s'alegrin de veure-ho,
i tota maldat clogui la boca.

⁴³ Que els assenyats ho guardin en el cor
i compreguin els favors del SENYOR.

Rerefons del text

Amb el Salm 107 comença el cinquè i darrer llibre del Salteri. La seva col·locació en aquest punt del Llibre dels Salms inaugura una col·lecció de Salms que adrecen a Déu un profund agraïment i lloança per la seva acció salvadora en la vida del poble d'Israel. En temps de desventura i perill, aquest Salm recorda com Déu ha vingut a ajudar el poble, portant-li la redempció i l'alliberament. L'estructura del Salm amb la seva tornada: «Que enalteixin el Senyor pel seu amor, pels prodigis que ha fet en bé

dels homes» (vv. 8, 15, 21, 31) suggereix que aquest prové d'un context litúrgic. A cadascun dels versets de la tornada segueix l'expressió de la misericòrdia divina abocada de nou sobre la comunitat o una invitació a expressar unànimement agraïment: perquè «calmà la set dels assedegats i omplí de menjar els famolencs» (v. 9); perquè «ha esbotzat portes de bronze i ha partit forrellats d'acer» (v. 16); «que ofereixin sacrificis d'acció de gràcies i, aclamant-lo, publiquin el que ha fet» (v. 22); «que l'exalcin en l'assemblea del poble, que el lloïn en el consell dels ancians» (v. 32). Aquestes tornades repetides i les afirmacions de l'assistència divina suggereixen que els esdeveniments del passat ara obren la mirada vers un futur més lluminós i ple d'esperança.

Alguns aspectes clau per a la reflexió

Les imatges del Salm parlen un llenguatge amb el que avui fàcilment també ens hi podem identifica: fam i set, malaltia i mort, rebel·lió i agitació davant Déu, aigües profundes i tempestes. O bé, la mà misericordiosa i amorosa de Déu els va portar menjar, guarició, pau i seguretat: totes aquestes coses són motiu de lloança i agraïment. El llenguatge d'aquest Salm evoca l'Èxode, el pelegrinatge d'un poble en marxa. La tornada: «Que enalteixin el Senyor pel seu amor, pels prodigis que ha fet en bé dels homes» (vv. 8, 15, 21, 31), fa veure que Déu és Aquell que els ha acompanyat en aquest viatge; Déu personalment els ha redimit perquè coneguin i experimentin la cura i la preocupació divines. Com a poble, unit en la comprensió de la presència i la cura de Déu, la unitat emergeix en l'expressió repetida del seu agraïment per tot allò que ha estat, tot allò que és ara i –podem suggerir-ho– tot allò que encara ha de venir.

Implicacions per a la sinodalitat

1. En l'estructura del Salm 107, trobem una tornada del poble i també la narració de les accions, dels pecats i de les benediccions que han format la seva història. Mentre la tornada la repeteix tothom, la comunitat escolta i reflexiona sobre la seva història. Escoltant la narració de les accions del passat, arriba el moment de decidir: Cap a on anem, a partir d'aquí? Confiem que Déu ha estat, i és ara, amb nosaltres?
2. Escoltant la història que uneix un passat pecaminós i la salvació divina, el poble percep una unitat comuna que comparteix com a poble. Aquest Salm utilitzat en un context litúrgic –com hem suggerit–, forma i

construeix, mitjançant la repetició regular en la litúrgia, la *unitat* d'un poble salvat i redimit. La seva repetició recorda al poble el seu passat i l'encoratja a *reflexionar* sobre el seu present i el seu futur.

3. Com a Salm litúrgic, la *participació* de tota la *comunitat* serveix per crear una *comunió de fe* en la manera com Déu ha actuat en la seva relació relació amb ells. La recitació de la tornada recorda el seu passat, però també indica un camí de renovació del cor i d'acció, la missió de ser fidels al camí de Déu vers la novetat de la vida.

Preguntes per a la reflexió orant

Amb quina atenció escolto, estant veritablement atent a la veu de Déu en les paraules d'un Salm en la litúrgia? Recitem les paraules tan sovint, considerant-les una pregària dels temps passats. Què puc fer perquè les paraules del Salmista siguin un trampolí per a la meva pregària?

Quan participo a la litúrgia, quines veritats puc recordar per a aprofundir el sentit de comunió o d'unitat amb aquells que estan reunits amb mi, encara que no els conegui?

Quan el celebrant de l'Eucarística diu «Aneu i anuncieu l'Evangelí del Senyor», «Germans, aneu-vos-en en pau», això què significa per a mi? O és només una manera de dir: «Hem acabat»? Soc capaç de ser portador d'un sentit de missió que em faci instrument de l'acció d'amor de Déu en la meua vida?

Com l'«escoltar» i el «contestar» en la litúrgia expressen les virtuts de la sinodalitat?

Josué 24

Renovació de l'Aliança a Siquem

¹ Josuè va reunir a Siquem totes les tribus d'Israel. Va convocar-hi els ancians, els caps de família, els jutges i els capdavanters d'Israel. Tots es presentaren davant de Déu. ² Llavors Josuè digué a tot el poble:

–Això diu el Senyor, Déu d'Israel: «Antigament, els vostres avantpassats, Tèrah i els seus fills Abraham i Nahor, habitaven a l'altra banda del riu Eufrates i adoraven altres déus. ³ Jo vaig treure el vostre pare Abraham del país situat a l'altra banda del riu Eufrates, el vaig conduir per tot el país de Canaan i vaig multiplicar la seva descendència. Li vaig donar Isaac, ⁴ i a Isaac li vaig donar Jacob i Esaú. A Esaú li vaig assignar en herència les muntanyes de Seïr, mentre que Jacob i els seus fills baixaren a Egipte. ⁵ Més tard, vaig enviar Moisès i Aaron i vaig assotar Egipte obrant-hi els prodigis que ja coneixeu; i després us en vaig fer sortir. ⁶ Vaig fer sortir d'Egipte els vostres pares, que arribaren fins al Mar Roig, però els egipcis van perseguir-los fins allà, amb els seus carros i guerrers. ⁷ Llavors els vostres pares van cridar demanant-me auxili a mi, el Senyor, i jo vaig fer caure una espessa tenebra entre el vostre poble i els egipcis. Acabat vaig fer que el mar tornés sobre els egipcis, i el mar els va cobrir. Després de veure amb els vostres propis ulls el que jo havia fet als egipcis, vau viure molts anys al desert, ⁸ fins que us vaig conduir al país dels amorreus, que habitaven a l'altra banda del Jordà. Ells us van fer la guerra, però jo els vaig posar a les vostres mans; i us vau apoderar del seu territori, perquè els vaig fer desaparèixer de davant vostre. ⁹ També Balac, fill de Sipor, rei de Moab, prengué les armes contra Israel. Va fer cridar Balaam, fill de Beor, perquè vingués a maleir-vos. ¹⁰ Però jo no vaig voler escoltar Balaam i, en comptes de maleir-vos, us va beneir; així us vaig alliberar del seu poder. ¹¹ Després de travessar el Jordà, arribàreu a Jericó. Us van fer la guerra tant els senyors de Jericó com els amorreus, els perizites, els cananeus, els hitites, els guirgaixites, els hivites i els jebuseus, però jo els vaig posar tots a les vostres mans. ¹² Vaig enviar eixams de vespes al vostre davant, i no foren pas les vostres espases o els arcs els que van fer fugir els dos reis amorreus. ¹³ Us he donat un país que no havíeu cultivat, habiteu en ciutats que no havíeu construït i us alimenteu d'unes vinyes i d'uns oliverars que no havíeu plantat.»

¹⁴ Per tant, reverencieu el Senyor i adoreu-lo sincerament i amb tot el cor. Desfeu-vos dels déus que els vostres pares adoraven quan vivien a l'altra banda de l'Eufrates i a Egipte, i adoreu tan sols el Senyor. ¹⁵ Però si no us satisfà de tenir el Senyor per Déu, escolliu avui quins déus voleu adorar: els que adoraven els vostres pares quan vivien a l'altra banda de

l'Èufrates, o els déus amorreus, en el país dels quals ara viviu. Jo i la meva família adorarem el Senyor!

16 El poble respongué:

–Mai de la vida no abandonarem el Senyor per adorar altres déus! **17** El Senyor, el nostre Déu, és el qui ens va treure, a nosaltres i als nostres pares, del país d'Egipte, la terra on érem esclaus; és ell qui va fer, davant els nostres ulls, aquells grans prodigis i ens va guardar pertot arreu on anàvem, enmig de tots els pobles per on havíem de passar. **18** El Senyor va expulsar de davant nostre molts pobles, sobretot els amorreus que vivien en aquest país. Per tant, també nosaltres adorarem el Senyor, perquè ell és el nostre Déu.

19 Josuè va replicar:

–No sereu capaços d'adorar el Senyor. Ell és un Déu sant, és el Déu-gelós. No consentirà les vostres infidelitats ni els vostres pecats. **20** Si l'abandonàveu per adorar déus estrangers, ell se us posaria en contra i us faria mal fins a exterminar-vos, després d'haver estat bo amb vosaltres.

21 El poble respongué:

–De cap manera! Nosaltres volem adorar el Senyor!

22 Josuè va insistir:

–Vosaltres sou testimonis contra vosaltres mateixos que heu escollit el Senyor per adorar-lo.

Els van afirmar:

–En som testimonis.

23 Josuè digué llavors:

–Doncs ara desfeu-vos dels déus estrangers que encara teniu entre vosaltres i adheriu-vos de tot cor al Senyor, Déu d'Israel.

24 El poble va respondre:

–Adorarem el Senyor, el nostre Déu, i l'obeïrem.

25 Aquell dia, a Siquem, Josuè va comprometre el poble en una aliança amb el Senyor. Li donà unes lleis i unes prescripcions, **26** i les va escriure en el llibre de la Llei de Déu. Després va prendre una gran pedra i la plantà sota l'alzina del santuari del Senyor. **27** Llavors digué a tot el poble:

–Aquesta pedra ens servirà de testimoni: ha sentit tot el que el Senyor ens ha dit. Us farà de testimoni, perquè mai no mentiu al vostre Déu.

28 Josuè va acomiadar el poble, i cadascú se'n tornà a la seva heretat.

Mort de Josué

²⁹ Després d'aquests fets, Josuè, fill de Nun, servent del Senyor, va morir a l'edat de cent deu anys; ³⁰ fou enterrat a la seva propietat, a Timnat-Sèrah, a les muntanyes d'Efraïm, al nord del mont Gàaix. ³¹ Els israelites van ser fidels al Senyor fins a la mort de Josuè i dels ancians que li van sobreviure. Tots ells coneixien les meravelles que el Senyor havia obrat a favor d'Israel.

³² Pel que fa a les despulles de Josep, que s'havien endut d'Egipte, els israelites les van enterrar a Siquem. Van sepultar-les en el camp que Jacob havia comprat per cent peces de plata als descendents d'Hamor, pare de Siquem. Les despulles de Josep quedaren en possessió dels seus descendents.

³³ També va morir Eleazar, fill d'Aaron. Fou enterrat a Guibà de Pinhàs, població que Pinhàs, fill d'Eleazar, havia rebut a les muntanyes d'Efraïm.

Rerefons del text

L'escena de Josué 24 reuneix tot el poble d'Israel després de la conquesta de la terra. De l'Èxode d'Egipte, a través del desert, fins a la conquesta de la Terra promesa, Déu mostra la seva atenció divina pel poble, malgrat el seu pecat i la seva infidelitat. A aquest grup d'esclaus hebreus fugitius Déu els havia proposat una aliança (Èxode 19–23). Després d'haver trencat l'aliança desobeint els preceptes de Déu (cf. especialment Èxode 33 i Nombres 11–12, 14), Moisès va servir com a mediador per renovar i ratificar la relació en aquests moments d'infidelitat. L'epíleg del Llibre de Josué descriu el moment sagrat en què, havent mantingut Déu les seves promeses, es demana al poble: Voleu renovar la vostra aliança amb Déu? Estan davant d'una decisió, mentre miren el seu futur.

Alguns aspectes clau per a la reflexió

Josué 24 està situat en el context d'una cerimònia de renovació de l'Aliança. Aquesta cerimònia es desenvolupa a Siquem, en el passat un lloc de culte dels cananeus. Ara que els esclaus hebreus han pres el control de la terra, escollir Siquem com a lloc per renovar l'aliança suggereix que el Déu d'Israel ara és el Senyor de la terra. Tot el capítol té l'estructura d'una cerimònia de renovació de l'aliança i narra la història del passat del poble i el paper que hi ha desenvolupat Déu. Així, Israel està cridat a escollir. Recitar la història del poble és important perquè delinea tant els

seus pecats com la contrastant compassió de Déu. Tot això és important per prendre consciència de l'amor i la sol·licitud de Déu pel seu poble. La fidelitat de Déu apareix en contrast amb la infidelitat del poble.

Implicacions per a la sinodalitat

1. Aquest capítol final del Llibre de Josuè reuneix tot el poble d'Israel per a la renovació de l'aliança. La manera *inclusiva* en què es descriu va de la mà de l'esperança de la sinodalitat (24,1). Tothom està convocat per formar-ne part.
- 2) La importància que té per a tota la comunitat *escoltar* atentament la narració de la història de les últimes generacions (24,2-13). És important escoltar i *reflexionar* sobre la història mentre es planteja si està preparada per renovar l'aliança i per assumir les seves responsabilitats.
3. Veiem que es fa una pregunta indirecta al poble sobre la seva voluntat de viure d'acord amb les promeses fetes anteriorment. «Josuè va dir al poble: "No sereu capaços d'adorar el Senyor. [...] Si l'abandonàveu per adorar déus estrangers, ell se us posaria en contra i us faria mal fins a exterminar-vos, després d'haver estat bo amb vosaltres"» (Js 24,19-20). Els membres del poble han de *reflexionar* junts sobre el seu passat, el seu present i el seu futur. Quina serà la seva elecció i com la duran a terme amb sentit de *missió*?
4. Després d'escoltar la història dels avantpassats, la resposta del poble és «De cap manera! Nosaltres volem adorar el SENYOR! [...] En som testimonis! [...] El poble va respondre: "Adorarem el SENYOR, el nostre Déu, i l'obeïrem!"» (Js 24,21.22b.24b). Les persones han participat activament en l'afirmació del seu testimoni. Trobem aquí, en la renovació de l'aliança, una expressió d'unitat.
5. Ara, amb la renovació de l'aliança, apareix un sentit de missió, un camí a seguir en què s'han compromès a actuar (Js 24,24). Josuè escriu la seva promesa de seguir l'aliança en el santuari (Js 24,26) i col·loca una pedra com a testimoni de la seva afirmació (Js 24,28). Després, Josuè acomiada el poble, enviant cadascú a la seva hereditat, perquè compleixi el que s'ha compromès a fer, a viure, a dur endavant, ara com a poble d'aquesta nova terra cap a la que s'ha posat en camí. Amb una missió renovada, s'ha convertit en un poble renovat.

Preguntes per a la reflexió orant

Recordo les vegades en què he participat en encontres amb un grup de dimensions considerables. Què he trobat útil? Què he trobat que descoratjava?

Què m'ajuda a mantenir viu el sentit de la missió en la meva vida quotidiana?

En el context de la litúrgia, en quina mesura escolto la Paraula de Déu com a «paraula de vida» per a mi? En el context de la litúrgia com puc preparar-me millor a escoltar la Paraula de Déu i rebre-la com a «paraula de vida» per a mi?

Quins signes concrets realitzo en el meu compromís com a resposta a l'encàrrec de Crist de ser un instrument de pau en el món avui?

De quina manera aquesta escena de Josué 24 reflecteix el tipus de sinodalitat que l'Església desitja expressar en els seus compromisos i en la renovació de la missió?

Trobar-se al voltant de la Paraula de Déu

P. Denis Kulandaisamy, OSM

Nehemies 8,1-12

[Tots els israelites] ¹ es van congregar, com un sol home, a Jerusalem, a la plaça que hi ha davant la porta de les Aigües, i van demanar a Esdres, el mestre de la Llei, que portés el llibre de la Llei de Moisès, que el SENYOR havia donat a Israel. ² El sacerdot Esdres va portar el llibre de la Llei davant el poble reunit. Hi havia homes, dones i infants amb ús de raó. Era el dia primer del mes setè. ³ I allí, a la plaça de davant la porta de les Aigües, des de l'alba fins al migdia, Esdres va anar llegint el llibre de la Llei davant de tothom: homes, dones i infants amb ús de raó. Tot el poble escoltava atentament la lectura.

⁴ Esdres, el mestre de la Llei, estava dret damunt una tribuna de fusta, preparada expressament per a l'ocasió. Tenia drets al seu costat, a la dreta Matitià, Xema, Anaià, Urià, Hilquià i Maasseià, i a l'esquerra Pedaià, Mixael, Malquià, Haixum, Haixbadana, Zecarià i Meixul·lam. ⁵ Esdres, que estava situat per damunt del poble, va obrir el llibre davant de tothom, i llavors tot el poble es posà dret. ⁶ Esdres va beneir el SENYOR, Déu gran, i tota l'assemblea va alçar les mans i respongué: «Amén! Amén!» Després s'agenollaren i es prosternaren fins a tocar a terra amb el front per adorar el SENYOR. ⁷ Mentre el poble s'estava dret al seu lloc, alguns levites li explicaven la Llei. Eren: Jeixua, Binnui, Xerebià, Jamín, Acub, Xabetai, Odivià, Maasseià, Quelità, Azarià, Jozabad, Hanan i Pelaià. ⁸ Llegien de manera clara el llibre de la Llei de Déu i n'exposaven el sentit, perquè la lectura fos entenedora.

⁹ En sentir les paraules de la Llei, tot el poble plorava. Per això Nehemies, que era el governador, Esdres, el sacerdot i mestre de la Llei, i els levites que explicaven el text a la gent, els van dir:

–La diada d'avui és santa, dedicada al SENYOR, el vostre Déu: no us lamenteu ni ploreu.

¹⁰ Esdres va afegir:

–Aneu, mengeu bé, beveu bones begudes i repartiu-ne als qui no tenen res preparat, perquè la diada d'avui és santa, dedicada al nostre SENYOR. No us entristiu: la joia que ve del SENYOR és la vostra força.

¹¹ També els levites miraven de calmar la gent. Deien:

–No ploreu més, que avui és un dia sant. No estigueu tristos!

¹² Llavors tot el poble se n'anà a menjar i beure, i van compartir-ho tot. I van celebrar una gran festa, ja que havien entès el sentit de les paraules amb què havien estat instruïts.

Rerefons del text

L'any 587 aC Nabucodonosor, el cap de l'exercit de Babilònia, va assetjar Jerusalem i va destruir el Temple i els murs de la ciutat. El poble va ser deportat. Després d'un llarg període d'exili a Babilònia, els hebreus van tornar a la seva pàtria el 538 aC. Per un decret del rei Cir. El Llibre de Nehemies descriu el retorn del poble de l'exili, conforme a les promeses de Déu. Narra com Déu rescata el seu poble i la restauració de Jerusalem. El capítol vuitè del llibre de Nehemies narra l'amor del poble pel llibre de la Llei de Moisès i el seu gran respecte per la Paraula de Déu.

Alguns aspectes clau per a la reflexió

Retornat de la captivitat, el poble desitjava escoltar la Paraula de Déu, després d'un llarg viatge fet junts, de Babilònia a Jerusalem. Perquè el camí era sembrat de sofriments i dificultats, van entendre que caminar junts no és fàcil.

Retornat a la seva pàtria, desitgen la Paraula de Déu. Mentre estan reunits junts i escolten el Llibre de la Llei, els seus cors són aclaparats de sentiments contrastats: adolorits pels seus pecats i al mateix temps extremadament joiosos per la gràcia, concedida per Déu, de poder escoltar la seva Paraula. En el nostre itinerari de vida, podem trobar infidelitat, desobediència, traïcions i desil·lusions, però quan escoltem atentament la Paraula de Déu, les nostres ferides són guarides i els nostres ulls s'obren per veure les meravelles realitzades per Déu en la nostra vida. En el nostre camí de fe, Déu camina amb nosaltres i transforma els nostres dolors en joia.

Implicacions per a la sinodalitat

1. **Dimensió comunitària.** Cal observar que el text afirma que hi va participar tot el poble: els infants i tots els que podien entendre van participar en l'assemblea. Es van reunir com una sola família. Tot Israel va assistir a la reunió de bon grat. Ningú no en va ser exclòs. El procés sinodal també és un camí que convida tothom a participar. La dimensió comunitària del seu camí de fe és un element inspirador per al nostre procés sinodal.
2. **Reverència per la Paraula de Déu.** Tots ells volien, amb molt interès, escoltar les Escriptures. Per això van demanar a Esdres que portés el llibre de la Llei de Moisès i els el llegís. Observeu la descripció detallada de la reacció de la gent mentre escoltava la Paraula de Déu: «Tota l'assemblea va alçar les mans i respongué: "Amén! Amén!". Després s'agenollaren i es prosternaren fins a tocar a terra amb el front per adorar el SENYOR» (Ne 8,6). Aquesta va ser la seva actitud respectuosa i la seva resposta obedient a la Paraula de Déu. El procés sinodal és un moment per escoltar la Paraula de Déu com a comunitat reunida en nom del Senyor. La lectura divina (*Lectio divina*) és un element essencial i molt important del nostre camí espiritual.
3. **El procés sinodal és un viatge entre joies i tristeses.** Nehemies 8,9 diu: «En sentir les paraules de la Llei, tot el poble plorava». Estaven adolorits pels seus pecats. Estaven plens de tristesa. En el nostre camí de fe, també nosaltres ens trobem amb dificultats, crisis, problemes i dolors. Però no hem de deixar que les nostres proves ens desanimin. Nehemies diu al poble: «Perquè la diada d'avui és santa, dedicada al nostre SENYOR. *No us entristiu: la joia que ve del SENYOR és la vostra força*». La joia del Senyor segueix al veritable penediment. Déu i la seva Paraula són una font de gran joia per als creients. També nosaltres estem cridats a gaudir i alegrar-nos en el Senyor (Sl 5,12; 9,2-3; 32,11; Fl 3,1; 4,4). La joia del Senyor és el resultat de la correcta comprensió de la Paraula de Déu. El procés sinodal és un temps per alegrar-nos junts en el Senyor, donant-li gràcies per la seva presència continuada en el nostre camí de vida.

Preguntes per a la reflexió orant

Quan el poble de Déu s'ha reunit, els hebreus han escoltat atentament la Paraula de Déu i els levites els han ajudat a comprendre-la. M'esforço/ens esforcem d'escoltar atentament la Paraula de Déu i de buscar l'ajuda d'altres per comprendre millor els ensenyaments bíblics?

Per al nostre procés sinodal, quin encoratjament i guia trobem en la Paraula de Déu?

Quins esforços fem per esdevenir com els hebreus (Nehemies 8), que viuen «de comú acord» i en pregària?

Soc/som capaços de gaudir en el Senyor i fer feliços els altres?

La veu dels Pares

Instrucció per mitjà de discursos divins¹

Després d'haver fet una bona obra, la forma del nostre repòs és la més estimada i més acceptada pel Senyor: abstenir-nos del treball servil (és a dir del pecat) i dedicar-nos a escoltar i complir els seus manaments amb la deguda diligència. Per això, a començaments d'aquest setè mes hi ha la festa de les Trompetes, el seu so, enmig de pregàries i ofrenes, emocionava el poble amb fervor en recordar la llei divina.

També avui, segons el significat espiritual, la construcció de la ciutat santa ha d'anar seguida d'una lectura divina i del toc de trompetes freqüent, sens dubte perquè és necessari que, quan un poble ha estat iniciat en els sacraments celestials també cal, segons l'oportunitat, ser instruït acuradament amb discursos divins sobre com viure.

Alegra't en l'esperança²

De fet, és el dia sagrat del Senyor per a nosaltres, quan ens preocupem d'escoltar i complir la seva paraula. Aquest dia és just que, per molt que exteriorment hem suportat els obstacles i les tribulacions, hem d'alegrar-nos en l'esperança, adherint-nos a la paraula de l'Apòstol: *Afligits, però sempre feliços*. Aquest dia se'ns ordena menjar carns grasses i beure vins dolços, és a dir, alegrar-nos de l'abundància de les bones accions que Déu ens dona i de la mateixa dolçor d'escoltar la paraula de Déu.

Notes:

¹ BEDA EL VENERABLE, *Comentari sobre Esdres i Nehemies* 3,26.

² BEDA EL VENERABLE, *Comentari sobre Esdres i Nehemies* 3,26.

Maria en pregària amb els apòstols

P. Denis Kulandaisamy, OSM

Fets dels Apòstols 1,13-14

¹³ Van entrar-hi [ja la ciutat] i van pujar a la sala de la casa on es reunien. Eren Pere, Joan, Jaume, Andreu, Felip, Tomàs, Bartomeu, Mateu, Jaume, fill d'Alfeu, Simó el Zelós, i Judes, fill de Jaume. ¹⁴ Tots ells eren constants i unànimes en la pregària, juntament amb algunes dones, amb Maria, la mare de Jesús, i amb els germans d'ell.

Rerefons del text

Els Fets dels Apòstols són un document fidedigne de l'Església primitiva. Lluc descriu la vida de la primera comunitat cristiana, que era perseverant en la pregària. Aquests dos versets (Ac 1,13-14) estan considerats com una «declaració sintètica» o el «final de la introducció de Lluc» que és una preparació als esdeveniments posteriors d'aquest llibre. Aquests versets es concentren en l'episodi del retorn dels deixebles a Jerusalem, on formen la primera comunitat dels creients en Crist ressuscitat. És important observar que Lluc menciona explícitament la presència de les dones i de Maria la mare de Jesús i dels seus germans intencionadament, de manera que marca el seu paper significatiu en la vida de l'església primitiva. També cal assenyalar el context litúrgic d'aquest passatge.

Alguns aspectes clau per a la reflexió

1. La llista dels onze apòstols citats per Lluc indica la naturalesa apostòlica de l'Església.
2. L'expressió «unànimes» es refereix al lligam d'amor cristià que els unia a tots com una sola família.
3. La pregària és un element fonamental de les comunitats cristianes en el seu camí de fe.

4. La comunitat esperava la vinguda de l'Esperit Sant. L'esdeveniment de la Pentecosta assenyala el naixement de la nova Església – una Església que era i és sòlidament reforçada per la força de l'Esperit Sant en el seu camí missioner.

5. Maria, la mare de Jesús, està activament implicada en la vida de l'Església a través de la seva presència orant. El seu amor matern i la seva preocupació pels membres de l'Església manifesten en aquest text bíblic. Ella és una dona de pregària i una mare que reuneix tots els seus fills com una sola família.

Implicacions per a la sinodalitat

1. **L'esperit eclesial.** Els Fets dels Apòstols ens donen un model d'Església que estem cridats a imitar en el nostre procés sinodal. La sinodalitat és un camí de fe acompanyat de l'«esperit eclesial». Ningú no n'està exclòs, tampoc les dones. És un aspecte important del procés sinodal. La sinodalitat de l'Església està molt arrelada en l'esdeveniment del Cenacle, on els apòstols juntament amb Maria i els altres van rebre el do de l'Esperit Sant i la missió universal d'anunciar el Crist ressuscitat a tots els pobles (cf. Ac 2,1-40).

Maria, amb la seva mediació materna, ens apropa al seu Fill Jesucrist. En el nostre procés sinodal, aquest paper de mediació de Maria ens ajuda a caminar en la direcció correcta. No hem d'oblidar que Jesucrist és l'únic mediador (1Tm 2,5). Tanmateix, la mediació de Crist inclou i no exclou la cooperació de les persones humanes. La mediació materna de Maria de cap manera enfosqueix ni ofusca l'única mediació de Crist. L'Església en el seu procés sinodal està guiada pel paper mediador de Maria. Maria camina amb nosaltres com a mare i germana.

2. **La relació íntima de Maria amb l'Esperit Sant.** En el nostre camí sinodal, Maria és un gran exemple d'escolta de la veu de l'Esperit Sant, perquè es s'ha deixat guiar completament per ell. A l'Anunciació, sobre Maria s'ha posat l'ombra de l'Esperit Sant: «Llavors el núvol va cobrir la tenda del trobament, i la presència gloriosa del Senyor» (Ex 40,34). Per la força de l'Esperit Sant (Lc 1,28) concep Jesús en el seu ventre. També en altres esdeveniments va ser guiada per l'Esperit Sant: la visita a Isabel, la proclamació del Magnificat, la presentació de Jesús al Temple, etc. La culminació d'aquests esdeveniments és la Pentecosta, on Maria espera la vinguda de l'Esperit Sant. També és la que coneix i reconeix l'Esperit Sant;

per tant, d'alguna manera és una pedra de toc per al discerniment i, sens dubte, està present com a guia per al discipulat.

Maria, la mare de Jesús, és el primer membre de l'Església, perquè ha estat la primera a creure en Jesús i ha esdevingut la seva primera deixeble. Ha estat la primera evangelitzada i la primera evangelitzadora. El Concili Vaticà II ens ensenya que l'Església considera Maria com «la seva mare molt estimada», el seu «membre preeminent» i el seu «tipus i imatge profètica».

3. **Maria, la que escolta la Paraula.** A l'Anunciació, Maria escolta la paraula de Déu que li porta l'àngel Gabriel i manifesta la seva obediència amb el seu «Fiat». La seva escolta de Déu no és una escolta simple o superficial, sinó molt atenta a la voluntat de Déu en cada esdeveniment de la seva vida. Maria va escoltar l'Àngel i es va preguntar: «Com podrà ser això, ja que no conec home?» (Lc 1,34). Aquesta pregunta és una pista del discerniment de Maria. El procés sinodal també implica el nostre discerniment. L'acte exemplar de Maria que escolta, qüestiona, discerneix i obeeix ha d'inspirar el ser sinodal de l'Església.

Maria tot ho guardava i meditava en el seu cor (Lc 2,19). Els evangelistes presenten Maria com una dona de contemplació i alhora una dona al servei dels altres –per exemple, per la seva atenció amorosa i la preocupació per Isabel i la seva intervenció a les noces de Canà. La capacitat i la voluntat de Maria d'escoltar les paraules de Déu i de contemplar la intervenció divina en el seu camí vital esdevenen un element inspirador del nostre discipulat cristià.

4. **Maria, Reina dels Apòstols.** L'arrel bíblica del títol «Reina dels Apòstols» es troba a Ac 1,13-14, que mostra Maria enmig dels Apòstols. Tradicionalment, l'Església celebra la festa de Maria, Reina dels Apòstols, el primer dissabte després de la festa de l'Ascensió. La seva presència enmig dels apòstols senyala l'amor matern i la guia que els oferia. Maria és un model exemplar d'evangelització per als Apòstols, ja que, portant Jesús al món, va ser la primera evangelista.

5. **Maria camina amb nosaltres en el nostre procés sinodal.** Maria és la mare de l'Església. Dos fragments bíblics serveixen de fonament d'aquest títol marià: Jesús que confia al seu deixeble Joan la cura materna de la seva mare (Jn 19,25-27) i el paper actiu de Maria en la primera comunitat cristiana (Ac 1,14). En ser la mare de Crist, també és la mare de l'Església, que és el cos místic de Crist. Com que es va unir amb els Apòstols en la pregària, la seva presència espiritual continua avui a la nostra Església. Ella estima i nodreix l'Església. La seva presència no és una qüestió de simple convicció sinó un fet innegable. Maria ens cuida com va tenir

cura del seu únic Fill Jesús. La seva intercessió contínua amb el seu Fill en favor dels seus fills i filles ens dona la gràcia de Déu necessària per viure la nostra vocació cristiana. Amb el seu amor matern, camina amb nosaltres en el nostre camí sinodal.

Preguntes per a la reflexió orant

Durant el procés sinodal, quins esforços faig/fem per esdevenir com l'Església dels orígens que vivia «unànimement» i en la pregària?

Sento veritablement la presència de Maria en l'Església i quins valors rellevants n'aprenc/n'aprenem per al meu/nostre procés sinodal?

Durant aquest sínode que ens convida a la comunió, a la participació i a la missió, soc capaç de presentar Maria com a «*Mare de la unitat*» i superar les divisions en l'Església per crear la comunió de tots els batejats en una perspectiva ecumènica?

Com l'espiritualitat mariana m'ajuda/ens ajuda a viure el meu/nostre discipulat cristià en escolta de la Paraula de Déu i de l'Esperit Sant?

La veu dels Pares

Va esdevenir gran donant a llum Déu¹

Buscaven per un camí ràpid, com era possible recórrer una milla el seu dissabte, les conegudes muralles on Maria, la porta de Déu, la mare verge del Creador, engendrada del seu propi fill, estava participant en unencontre religiós. La segona verge va expulsar els dolors del pecat d'Eva; no es fa cap mal al sexe; va romandre al seu lloc el que s'havia endut la primera. Que el dolor no aixequi laments ni irriți els cors afligits amb laments sobre la llei antiga; aquestes mateixes formes de maldat i crim més aviat provoquen gaudi en aquesta situació favorable, i un destí molt millor toca al món redimit després de la caiguda. La persona, no la naturalesa [de la dona], causa ruïna; en aquells dies [d'Eva] una dona embarassada [va donar a llum] al perill. En aquests [de Maria], va esdevenir gran donant a llum Déu, d'una banda generant coses mortals, de l'altra portant-hi les divines, aquelles per qui el Mediador va venir al món i finalment va portar la seva carn mortal al cel.

Notes: ¹ ARATOR, *Història apostòlica* 1.

La conversió: l'itinerari vers la comunió

Mario i Anna Cappello

Fets dels Apòstols 10,1–11,8

La visió de Corneli

10 ¹ Hi havia a Cesarea un home que es deia Corneli, un centurió de la cohort anomenada Itàlica; ² era un home piadós, que creia en l'únic Déu amb tota la seva família, feia moltes almoines als membres del poble jueu i pregava a Déu constantment. ³ Un dia, a l'hora de la pregària de la tarda, va tenir una visió i va veure clarament un àngel de Déu que entrava a casa seva i el cridava:

–Corneli!

⁴ Ell se'l mirà fixament i, esglaiat, digué:

–Què hi ha, Senyor?

L'àngel continuà:

–Les teves pregàries i les teves almoines han arribat davant de Déu, i ell les té presents. ⁵ Ara, doncs, envia alguns homes a Jafa a cercar un tal Simó, que duu el sobrenom de Pere. ⁶ S'allotja a casa d'un tal Simó, blanquer d'ofici, que té la casa vora el mar.

⁷ Quan l'àngel que li parlava se n'hagué anat, Corneli va fer venir dos criats i un soldat piadós, un dels seus homes de confiança, ⁸ els ho va explicar tot i els envià a Jafa.

La visió de Pere

⁹ L'endemà, cap al migdia, mentre ells encara feien camí i s'acostaven a la ciutat, Pere pujà al terrat a pregar. ¹⁰ Li vingué gana i volia menjar alguna cosa. Mentre li ho preparaven, va tenir un èxtasi: ¹¹ veié que el cel s'havia obert i que en baixava, fins a tocar a terra, una mena de gran llençol suspès per les quatre puntes. ¹² Dintre el llençol hi havia tota mena de quadrúpedes, de rèptils i d'ocells. ¹³ Llavors una veu li va dir:

–Pere, aixeca't. Mata i menja.

¹⁴ Pere contestà:

–De cap manera, Senyor. Mai no he menjat res de prohibit ni d'impur.

¹⁵ La veu es va adreçar a Pere per segona vegada:

–No tinguis per impur allò que Déu ha fet pur.

16 Això es va repetir tres vegades, i tot seguit aquell llençol fou endut cap al cel.

17 Mentre Pere, tot perplex, es preguntava què podia significar la visió que havia tingut, els homes enviats per Corneli havien demanat per la casa de Simó i ja eren davant la porta. **18** Trucaren i preguntaren:

–¿S'allotja aquí Simó, que duu el sobrenom de Pere?

19 Pere cavil·lava encara sobre la visió, quan l'Esperit Sant li digué:

–Hi ha tres homes que et busquen. **20** Aixeca't i baixa, i no dubtis d'anar amb ells, que els he enviat jo.

21 Pere baixà a trobar aquells homes i digué:

–Jo soc el qui busqueu. Per què heu vingut?

22 Ells respongueren:

–El centurió Corneli, un home just i que creu en l'únic Déu, molt apreciat per tots els jueus, ha rebut d'un àngel sant l'ordre de fer-te venir a casa d'ell i d'escoltar les paraules que tu li diràs.

23 Pere, aleshores, els feu entrar i els donà acolliment. L'endemà se'n va anar amb ells acompanyat d'alguns germans de Jafa.

24 El dia següent van arribar a Cesarea, on Corneli, que havia convocat els seus parents i els amics més íntims, ja els esperava. **25** Quan Pere estava a punt d'entrar a la casa, Corneli sortí a rebre'l i es prosternà als seus peus.

26 Pere el va fer aixecar dient-li:

–Alça't, que jo no soc més que un home, igual que tu.

27 Tot conversant amb ell, Pere entrà a la casa i va trobar-hi molta gent reunida. **28** Els digué:

–Vosaltres sabeu prou bé que a un jueu no li és permès de tenir tractes amb un estranger o d'entrar a casa seva. Però Déu m'ha fet comprendre que no he de tenir cap persona per impura i que no tinc prohibits els tractes amb ningú. **29** Per això, quan han vingut a buscar-me, no hi he posat dificultats. Ara, doncs, pregunto per què m'heu vingut a trobar.

30 Corneli respongué:

–Fa quatre dies, en aquesta hora, mentre jo feia aquí a casa meva la pregària de la tarda, es presentà davant meu un home amb vestits resplendents **31** i em va dir: «Corneli, Déu ha escoltat la teva pregària i té presents les teves almoines. **32** Envia algú a Jafa a cercar Simó, que duu el sobrenom de Pere. S'allotja a casa de Simó, blanquer d'ofici, vora el mar.» **33** Immediatament t'he fet anar a buscar, i tu has tingut la bondat de venir. Ara, doncs, tots nosaltres som aquí davant de Déu per escoltar tot allò que el Senyor t'ha manat de dir-nos.

El discurs de Pere

³⁴ Llavors Pere prengué la paraula i digué:

—Ara veig de veritat que Déu no fa distinció de persones, ³⁵ sinó que es complau en els qui creuen en ell i obren amb rectitud, de qualsevol nació que siguin. ³⁶ Ell va enviar la seva paraula als israelites, anunciant la bona nova de la pau que arriba per Jesucrist, el qual és Senyor de tots. ³⁷ Vosaltres ja sabeu què ha passat darrerament per tot el país dels jueus, començant per Galilea, després del baptisme predicat per Joan. ³⁸ Parlo de Jesús de Natzaret. Ja sabeu com Déu el va ungir amb l'Esperit Sant i amb poder, i com va passar fent el bé i guarint tots els oprimits pel diable, perquè Déu era amb ell. ³⁹ Nosaltres som testimonis de tot el que va fer en el país dels jueus i a Jerusalem. Ells el van matar penjant-lo en un patíbul, ⁴⁰ però Déu el ressuscità el tercer dia i li concedí que s'aparegués, ⁴¹ no a tot el poble, sinó als testimonis que Déu mateix havia escollit des d'abans, és a dir, a nosaltres, que vam menjar i beure amb ell després que hagués ressuscitat d'entre els morts. ⁴² Ell ens ordenà que prediquéssim al poble i testimoniéssim que Déu l'ha constituït jutge de vius i de morts. ⁴³ Tots els profetes donen testimoni a favor seu dient que tothom qui creu en ell obté el perdó dels pecats gràcies al seu nom.

El baptisme de Corneli

⁴⁴ Pere parlava encara, quan l'Esperit Sant va baixar sobre tots els qui escoltaven la seva predicació. ⁴⁵ Els creients d'origen jueu que havien vingut amb Pere van quedar molt sorpresos en veure que el do de l'Esperit Sant era abocat fins i tot sobre els pagans. ⁴⁶ Els sentien parlar en diverses llengües i proclamar les grandeses de Déu. Llavors Pere digué:

⁴⁷ —Qui pot privar de l'aigua del baptisme aquests que han rebut l'Esperit Sant igual que nosaltres?

⁴⁸ Tot seguit va manar que els bategessin en el nom de Jesucrist. Després li van preguntar que es quedés amb ells uns quants dies.

11 ¹ Els apòstols i els germans que eren a Judea van sentir a dir que fins i tot els pagans havien acollit la paraula de Déu. ² Quan Pere va pujar a Jerusalem, els creients d'origen jueu li retreien ³ que hagués entrat a casa d'incircumcisos i hagués menjat amb ells. ⁴ Aleshores Pere començà a explicar-los punt per punt el que havia passat:

⁵ —Em trobava jo pregant a la ciutat de Jafa i vaig veure en èxtasi que baixava del cel una mena de gran llençol suspès per les quatre puntes i venia fins a mi. ⁶ Jo me l'anava mirant amb molta atenció fins que vaig veure-hi quadrúpedes, feres, rèptils i ocells. ⁷ Llavors vaig sentir una veu que em deia:

—Pere, aixeca't. Mata i menja.

⁸ Però jo vaig contestar:

–De cap manera, Senyor. Mai no m’he posat a la boca res de prohibit ni d’impur.

⁹ La veu va dir per segona vegada des del cel:

–No tinguis per impur allò que Déu ha fet pur.

¹⁰ Això es va repetir tres vegades, i després ho van pujar tot altra vegada cap al cel. ¹¹ Immediatament es van presentar tres homes a la casa on érem, enviats des de Cesarea a trobar-me. ¹² L’Esperit va dir-me que no dubtés d’anar amb ells. Em van acompanyar també aquests sis germans i vam entrar a casa d’aquell home. ¹³ Ell ens va explicar com havia vist que l’àngel se li presentava a casa i li deia: «Envia algú a Jafa a cercar Simó, que duu el sobrenom de Pere. ¹⁴ Ell et portarà el missatge que t’ha de salvar a tu i a tota la teva família.»

¹⁵ Quan jo començava a parlar-los, l’Esperit Sant va baixar sobre ells igual que sobre nosaltres al principi. ¹⁶ Aleshores em vaig recordar d’aquella paraula del Senyor: «Joan va batejar amb aigua, però vosaltres sereu batejats amb l’Esperit Sant.» ¹⁷ Per tant, si Déu els concedia el mateix do que a nosaltres, que hem cregut en el Senyor Jesucrist, ¿qui era jo per a oposar-me a Déu?

¹⁸ En sentir això, ells es van calmar i lloaven Déu dient:

–Ara veiem que Déu ha fet també als pagans la gràcia de la conversió que porta a la vida.

Rerefons del text

La conversió de Corneli i la corresponent «segona conversió» de Pere, juntament amb la seva explicació, són l’esdeveniment que ocupa la secció més extensa del llibre dels Fets (Ac 10,1–11,18), fins i tot més llarga que el relat del conversió de Saule (Ac 9,1-19). Aquest fragment descriu un punt d’inflexió en el desenvolupament de l’Església primitiva amb el descobriment que Déu ha obert «la porta de la fe» (Ac 14,27) també als pagans. Aquest desenvolupament crític és reconegut solemnement en la reunió dels apòstols i ancians a Jerusalem (Ac 15). La seva assemblea en l’Esperit Sant («L’Esperit Sant i nosaltres hem decidit» Ac 15,28) esdevé un model per a tots els sínodes i els consells de l’Església i encara se l’anomena «Concili de Jerusalem» en la reflexió cristiana.

Corneli era un centurió romà, un oficial de l’exèrcit responsable de cent soldats. Cesarea era considerada la «capital romana» de la zona, on

un centurió estava ben situat en la classe dirigent. El baptisme de Corneli (Ac 10,44-48) és un esdeveniment significatiu en la història de l'Església primitiva, juntament amb la conversió i el baptisme de l'eunuc etiop (Ac 8,26-40). Els primers deixebles, de fet, eren jueus que havien acceptat Jesús com el Messies. Estaven circumcidats i guardaven la Llei de Moisès. L'acollida de Corneli va ser objecte d'un intens debat entre els caps de la nova comunitat de seguidors de Jesús, fins a la decisió de permetre que els pagans esdevinguessin cristians sense respectar els requisits jueus per a la circumcisió, tal com indica Ac 15.

Quan va arribar el dia de la Pentecosta, va ser Pere qui es va aixecar i va predicar la Bona Notícia amb el resultat de la conversió de 3.000 persones (Ac 2,14-41). Com s'informa a Ac 10, es troba a Jafa i ja és un cap famós a l'Església primitiva, però també està en crisi. Pere no podia imaginar-se relacionar-se amb els estrangers (Ac 10,28), ni menjar aliments considerats «impurs» (Ac 10,14, cf. Lv 11). El canvi en Pere, impossible sense la revelació de Déu amb la visió al terrat (Ac 10,9-16), és tan important com la confessió de Crist a Cesarea de Filip (Mt 16,16). Podríem anomenar-lo la seva «segona conversió», en el sentit que ha experimentat la transició radical d'un horitzó establert a un nou horitzó de coneixement, valoració i acció. No obstant això, a Antioquia, Pau retreu obertament a Pere que hagi actuat en contra de la veritat de l'Evangelí abstenint-se del menjar amb els pagans per por de la facció dels circumcidats (Ga 2,11-14). L'itinerari de conversió de Pere mostra que és un procés continu més que un esdeveniment únic. Per tant, cal estar atent, en qualsevol forma de lideratge a l'Església, a no idealitzar-se a un mateix, però també evitar qualsevol tendència a idealitzar els que ocupen llocs de lideratge. El lideratge requereix responsabilitat i la humilitat per donar veu als altres en la seva vida.

Alguns aspectes clau per a la reflexió

- La conversió de Pere és un procés. Al començament, Pere segueix les petjades de Jesús: «Pere, que anava passant pertot arreu» (Ac 9,32). En la guarició d'Enees (Ac 9,33-34) i en la resurrecció de Tabita (Ac 9,36-41), les paraules i les accions de Pere s'assemblen a les de Jesús (guarir el paralític, ressuscitar el jove de Naïm i la filla de Jaïre: Lc 5,17-25; 7,11-17; 8,49-56). Malgrat això, Fets 10,14 revela que Pere necessitava una conversió més profunda que desafies les conviccions que tenia fermament sobre la salvació de Crist, del qual era l'ambaixador en primera línia. Malgrat el seu canvi descrit a Fets 10, més endavant el trobem vacil·lant, mostrant hipocresia i atraient els retrets de Pau (Ga 2,11-14). Finalment,

al Concili de Jerusalem, va defensar amb força la idea que Déu no distingeix entre jueus i pagans (Ac 15,7-11).

- El punt d'inflexió de Pere es produeix pel fet que havia viscut en *un lloc inadequat*, a casa d'algú considerat «impur»: Simó, blanquer d'ofici (Ac 10,6). La llei mosaica establí que tocar un objecte mort feia una persona impura. Per tant, un blanquer hauria estat gairebé constantment impur. Pere s'hauria sentit obligat a acceptar l'hospitalitat de Simon, que hauria comportat compartir menjar amb ell i la seva família.
- Mentre el menjar es preparava al pis de baix, Pere va pujar al terrat a pregar (Ac 10,9). Va anar a un lloc apartat que afavoria la reflexió silenciosa, encara que ho fes en una hora incòmoda, quan el sol arriba al cim i quan tenia gana. La pregària prepara directament Pere per a un punt d'inflexió important. També nosaltres estem convidats a anar al «terrat de la pregària» independentment de l'hora del dia i de la nostra comoditat personal. De vegades, els moments i les situacions que humanament són menys adients esdevenen crucials per a la nostra vida espiritual i la nostra vocació.
- L'Esperit interromp Pere en la seva interminable meditació (Ac 10,19). Déu acabava de donar a Pere una visió desconcertant amb una advertència: «No tinguis per impur allò que Déu ha fet pur» (Ac 10,15). Aleshores, l'Esperit diu a Pere que segueixi, sense dubtar-ho, els homes enviats per Corneli, un pagà. La *meditatio* ha de convertir-se en *actio*. Pregària i vida estan íntimament lligades.

«Si no es vol actuar habitualment segons l'Esperit de Crist, no es pot pregar habitualment en el seu nom» (*Catecisme de l'Església Catòlica*, 2725).

- La conversió de Pere va ser una transformació dels seus criteris de decisió respecte als pagans, un cop va ser capaç de percebre els *prejudicis inherents en ell mateix, en la seva cultura i en la seva història*. Com a resultat, la seva comprensió de l'acció de Déu en el món va canviar radicalment.
- La conversió de Pere s'expressa amb la paraula clau «Ara veig de veritat» (Ac 10,34), literalment «agafo», «aferro» (grec: *katalambanomai*). Totes les peces encaixen i formen un únic tot. Pere, sotmès a l'Esperit, aprèn a establir una connexió entre les paraules de Déu que se li dirigeixen i els fets que s'esdevenen al seu voltant. N'emergeix una *nova qualitat d'escolta* de la inspiració divina de Déu.

- Corneli és descrit com a «home piadós, que creia en l'únic Déu» (Ac 10,2), caracteritzat per l'honestat interior, la sensibilitat a les necessitats dels pobres i la fidelitat en la pregària. Era un d'aquells romans que quedaven impressionats per la religió monoteïsta, però sense convertir-se formalment al judaisme. Jesús s'associava de bon grat amb persones socialment marginades. Intencionadament va escollir aturar-se amb persones com Zaqueu (Lc 19,5) i dialogar amb Nicodem (Jn 3) i la samaritana (Jn 4,4-26). Encara avui, l'Església és enviada a persones que es troben en aquesta «zona grisa», a individus nobles i en recerca, disposats a acceptar l'Evangelí. També a ells, com a Corneli, els àngels venen a portar la invitació de Déu (cf. Ac 10,3).
- «Alça't, que jo no soc més que un home!» (Ac 10,26). La missió d'evangelització en l'Església comença amb gestos humans, signes de respecte, gestos a través dels quals reconeixem l'altre com a igual en dignitat.
- Dins de la comunitat cristiana, la conversió de Pere és un procés d'esperança a través del qual les persones són atretes per la promesa de la nova creació (cf. Is 65,17-25; Ap 21,1-8) i per la metamorfosi promesa en aliança (cf. Jr 31,33; He 8,1-13).
- La distància entre els dos protagonistes –el centurió romà i l'apòstol Pere– és un element que crida l'atenció en Fets 10. En primer lloc, és una distància espacial; Corneli és a Cesarea i l'apòstol Pere és a Jafa. Corneli no és jueu i, a més, és un oficial romà, un ocupant odiat. Ni la cultura ni l'estatus social uneixen Corneli amb Pere. El que els separa sembla insuperable encara que tots dos busquen Déu. Al llarg d'aquesta narració, es produeix un canvi de paradigma que inicia Déu, en forma de dues visions. Cal posar-se en camí per salvar la distància entre Corneli i Pere –el viatge dels servents de Corneli a Jafa i el viatge de Pere a Cesarea. D'aquests viatges engegats per l'acció de Déu, al final en sorgeix quelcom totalment nou que correspon a la intenció de Déu: tothom, sense importar la nacionalitat, la cultura i la condició, pot rebre l'Esperit i ser batejat. I quina meravella per als que assisteixen a aquest esdeveniment! (Ac 10,45).

Implicacions per a la sinodalitat

1. El mosaic de les intencions de Déu només es concreta en la trobada entre Pere i Corneli¹. Fins a aquest moment, cadascun d'ells només és conscient de la «seva» part de la conversa amb Déu. La unió de les diferents parts que es produeix durant la trobada entre els dos homes, es fa

possible *pel diàleg, per l'escolta mútua i per una nova efusió de l'Esperit* (Ac 10,44).

2. Reflexionant sobre el relat de l'encontre entre Pere i Corneli, la sinodalitat es pot entendre realment com un *caminar junts*. El camí comú fa possible *un encontre*, un encontre que al seu torn pot provocar una *auténtica comunió* i una *mentalitat sinodal* que inclou entrar amb coratge en un *procés de conversió*.

Caminar junts ens permet escoltar les alegries i les esperances, els dolors i les angoixes de tots els cristians, però també dels homes i les dones del nostre temps (cf. *Gaudium et spes*, 1), inclosos els «més petits» d'aquests germans i germanes (cf. Mt 25,40). Caminar junts implica salvar la distància que ens separa i deixar espai perquè Déu faci néixer una nova realitat en l'Església i les seves institucions.

3. *La presència i l'acció de l'Esperit de Déu* sostenen el camí conjunt del poble de Déu. L'Esperit *prepara* l'Església a «*escoltar*» la veu de Déu que la guia i la configura. La preparació divina de l'Església per «*escoltar*» l'Esperit en el Concili de Jerusalem (Ac 15) està marcada per una presència impressionant de l'Esperit, esmentat 24 vegades en els set capítols anteriors.

Tres capítols d'esdeveniments (d'Ac 7 a 10) han portat Pere (i l'Església judeocristiana) a acceptar compartir la taula dels pagans (Corneli representa el poder romà universal dels pagans) i, en conseqüència, compartir l'Evangeli. A més, encara que l'esdeveniment (i la imatge sinodal) narrada en Fets 10 era fonamental per a l'Església en aquell moment, no obstant això, va tenir una conseqüència en el Concili de Jerusalem (Ac 15). Pere comparteix la seva experiència de primera mà en el Concili de Jerusalem (Ac 15,7-11), i Pau i Bernabé fan el mateix per la seva banda (Ac 15,12).

Els esdeveniments de Jafa i Cesarea, sobretot l'obertura de Corneli i la transformació de Pere, han portat a la decisió crucial dels apòstols i dels ancians a Jerusalem. De la mateixa manera, la intervenció directa de Déu en la conversió de Saule a Damasc ha contribuït al desenvolupament extraordinari de l'Església dels orígens.

L'Esperit ha guiat el camí de l'Església a través de la història fins al nostre aquí i ara; i l'ha preparat per escoltar l'Esperit en el camí sinodal que ha emprès, tant a nivell local com global. Com el vent, l'Esperit «*bufa allà on vol; en sents la remor, però no saps d'on ve ni on va*» (Jn 3,8). L'Església es troba al llindar de ser sorpresa potencialment per l'Esperit. Emprenent amb coratge el camí de la conversió amb Pere, i encoratjant

la mateixa obertura i humilitat que Corneli, podem «tornar a suscitar una alba d'esperança... crear una imatge positiva que il·lumini les ments, escalfi els cors, retorni força a les mans» (Papa Francesc) mentre junts compartim la missió de l'Església de revelar l'amor de Déu al món.

Preguntes per a la reflexió orant

Quina és la qualitat de la meva/la nostra pregària? Prego amb constància i sinceritat (cf. Ac 10,2)? Com puc/podem emular l'honestedat interior de Corneli i la seva atenció pels pobres? Mentre decideixo estar més atent a la meva/la nostra trobada quotidiana amb la Paraula de Déu, com puc permetre que canviï el meu/el nostre pensament i em/ens porti a la conversió?

Les lluites i els prejudicis entre jueus i pagans a l'època de Pere i Corneli eren tan forts com els que experimentem avui, ja sigui per ètnia, origen religiós o sexe. Qui és Corneli, el pagà que Jesús m'envia/ens envia avui? O hi ha potser un Pere que he d'enviar/hem d'enviar a cridar per «escoltar el que ha de dir» (Ac 10,22)? De quines resistències interiors soc/som conscients quan considero les persones, o la categoria de persones, a qui Déu m'envia/ens envia per convertir-nos en una persona/comunitat sinodal?

Recordant com Pere va entendre que «Déu no fa distincions» (Ac 10,34), de què estic *convençut*, què *comprendc*, què *aprofito*? En el context del seu camí sinodal, la meva comunitat què està captant i comprenent amb una llum nova en relació a la missió de l'Església, la nostra missió?

Quina nova qualitat d'escolta de la veu de Déu cal avui a l'Església? Sota el guiatge de l'Esperit Sant, quines noves connexions entre la paraula de Déu i els esdeveniments o els fets calen avui per a la nostra comunitat en el seu camí sinodal?

La veu dels Pares

Corneli: Un treballador cridat a l'hora²

Encara ara hi ha aquells que treballen des de la primera hora, i aquells que treballen des de l'onzena? I qui són ells? RESPOSTA: Penso que això és molt clar per a tothom pel que es narra a l'Esclusura inspirada: és a dir, segons el testimoni de l'Apòstol, hi ha molts que han après les

sagrades lletres des de la infantesa; molts també que, com Corneli, utilitzen els moviments naturals de manera saludable, però arriben tard a la perfecció segons la ciència, per la manca de qui ensenyi. I com creuran – diu– si no escolten? Si passa que hi ha algú, com Corneli, no està ocupat en res dolent, sinó més aviat per desig de perfecció, dona prova de tot el bé que li és possible i que pot arribar a conèixer, a aquest Déu li concedeix en gràcia allò que també va donar a Corneli i no li imputa el temps d'inèrcia que ha passat, perquè, com he dit, això no ha passat per culpa seva. En canvi, s'alegra pel desig que mostren amb el seu zel quan se'n presenta l'oportunitat i s'esforcen per dur a terme plenament.

Mitjançant el ministeri de les persones (Agustí)³

Guardem-nos d'aquestes temptacions, molt orgulloses i perilloses, i considerem més aviat que fins i tot l'apòstol Pau, tot i que llançat a terra i instruït per una veu divina i celestial, va ser enviat a un home, per rebre els sacraments i unir-se a l'Església; i el centurió Corneli, encara que va ser un àngel qui li va anunciar que les seves pregàries havien estat escoltades i les seves almoines acceptades, va ser amb tot encarregat a Pere perquè l'instruís i de qui no només rebés els sacraments sinó que també escoltés el que havia de creure, esperar i estimar. Per descomptat, tot això també ho podria fer un àngel, però la condició humana hauria estat humiliada si Déu hagués demostrat que no volia comunicar la seva paraula als homes a través dels homes.

Quina veritat hi pot haver en les paraules: «l sant el temple de Déu, que sou vosaltres», si Déu no donés els seus veredictes d'aquell temple que és l'home i fes ressonar del cel i conèixer a través d'àngels tot allò que vol comunicar als homes perquè ho aprenguin? El mateix amor que uneix els homes entre ells amb el vincle de la unitat no tindria manera de fer que les ànimes vessin i quasi es fonguin les unes en les altres, si els homes no aprenguessin res per mitjà dels homes.

Notes:

¹ La «unió» de les inspiracions de Déu donades per separat a Pere i Corneli és un ressò del recull (*symbolleïn*) de les veritats de la fe, que l'Església professa en el «símbol de la fe». Aquesta és la tasca de la comunitat (*communio - koinonia*) i de la seva assemblea (*synaxis*), especialment la litúrgica. Aquesta comunitat ha d'evitar tot allò que la pugui dividir (*diaballeïn*, d'aquí *diabolos* - el diable).

² BASILI EL GRAN, *Les Regles breus*.

³ Sant AGUSTÍ, *La instrucció cristiana*, Pròleg 6.

El primer Concili

James Hanvey, S.J.

Fets 15,1-35

¹ Llavors alguns van baixar de Judea a Antioquia i adoctrinaven així els germans:

–Si no us feu circumcidat d'acord amb la Llei de Moisès, no us podeu salvar.

² Com que això va provocar un conflicte i una discussió no pas petita de Pau i Bernabé amb aquells, es va decidir que Pau i Bernabé, amb alguns més, pugessin a Jerusalem per tractar d'aquesta qüestió amb els apòstols i els qui presidien la comunitat.

³ La comunitat, doncs, els va proveir del que necessitaven per al viatge. Mentre travessaven Fenícia i Samaria, parlaven de la conversió dels pagans i donaven una gran alegria a tots els germans. ⁴ Quan arribaren a Jerusalem, van ser acollits per la comunitat, els apòstols i els responsables que la presidien, i contaren tot el que Déu havia fet per mitjà d'ells. ⁵ Però alguns del grup dels fariseus que s'havien convertit a la fe van intervenir dient que calia circumcidat els pagans i manar-los que observessin la Llei de Moisès.

⁶ Llavors els apòstols i els qui presidien la comunitat es van reunir per estudiar la qüestió. ⁷ Quan la discussió s'havia fet molt viva, Pere es va aixecar i els digué:

–Germans, vosaltres sabeu que des dels primers dies Déu em va escollir d'entre vosaltres perquè els pagans escoltessin dels meus llavis la paraula de l'evangeli i creguessin. ⁸ Déu, que coneix el fons dels cors, ha testimonià a favor d'ells donant-los l'Esperit Sant igual que a nosaltres, ⁹ sense fer cap diferència entre nosaltres i ells, un cop ha purificat els seus cors per la fe. ¹⁰ Ara, doncs, per què poseu a prova Déu, volent imposar als deiebles un jou que ni els nostres pares ni nosaltres no hem tingut la força de suportar? ¹¹ Ben al contrari, creiem que tant nosaltres com ells som salvats només per la gràcia de Jesús, el Senyor.

¹² Tota l'assemblea va callar i sentien explicar a Pau i Bernabé els senyals i prodigis que Déu havia fet per mitjà d'ells entre els pagans

¹³ Quan hagueren acabat de parlar, Jaume prengué la paraula i va dir:

–Germans, escolteu-me: ¹⁴ Simeó ha exposat com, des del començament, Déu mirà d'escollir-se d'entre les nacions paganes un poble que portés el seu nom. ¹⁵ Això concorda amb les paraules dels profetes que hi ha en l'Escriptura:

¹⁶ *»Després d'això tornaré
per reconstruir la cabana de David
que havia caigut.
En reconstruiré les ruïnes i la redreçaré,
¹⁷ perquè em cerquin a mi, el Senyor,
la resta d'homes
i totes les nacions que porten el meu nom.
Ho diu el Senyor, ¹⁸ que fa conèixer
aquestes coses des de sempre.*

¹⁹ *»Per tant, soc del parer que no hem de posar obstacles a aquells pagans que es converteixen a Déu; ²⁰ n'hi ha prou d'escriure'ls que s'abstinguin de la carn oferta als ídols, de relacions sexuals il·legítimes, de menjar animals ofegats i de menjar sang. ²¹ De fet, des de temps antic els llibres de Moisès són predicats en totes i cada una de les ciutats, ja que es lleixen a les sinagogues cada dissabte.*

²² Llavors els apòstols i els qui presidien la comunitat van decidir, amb tota la comunitat, d'elegir-ne alguns d'ells i enviar-los a Antioquia, juntament amb Pau i Bernabé. Els elegits foren Judes, l'anomenat Barsabàs, i Siles, que eren dirigents en la comunitat dels germans. ²³ Els donaren aquesta carta:

«Els apòstols i els qui presideixen la comunitat de Jerusalem, germans vostres, saluden els germans no jueus d'Antioquia, Síria i Cilícia. ²⁴ Hem sabut que alguns de nosaltres han vingut, sense cap encàrrec nostre, a pertorbar-vos amb les seves opinions i a trasbalsar els vostres esperits. ²⁵ Per això hem decidit unànimement d'elegir uns representants nostres per enviar-vos-els juntament amb els nostres estimats Bernabé i Pau, ²⁶ que han dedicat la seva vida a la causa del nom de nostre Senyor Jesucrist. ²⁷ Us enviem, doncs, Judes i Siles, que us exposaran de paraula això mateix que us diem per escrit. ²⁸ L'Esperit Sant i nosaltres hem decidit de no imposar-vos cap més càrrega que aquestes indispensables: ²⁹ absteiniu-vos de la carn sacrificada als ídols, de menjar sang, de menjar animals ofegats i de les relacions sexuals il·legítimes. Fareu bé de guardar-vos de tot això. Us desitgem que estigueu bé.»

³⁰ Ells, un cop acomiadats, baixaren a Antioquia i van reunir l'assemblea per donar-los la carta. ³¹ La seva lectura els va alegrar i encoratjar. ³² Judes i Siles, que també eren profetes, van exhortar llargament els germans

i els van enfortir. ³³ Al cap d'un quant temps, els germans els acomiadaren tot desitjant-los la pau, i ells tornaren cap als qui els havien enviat. ⁽³⁴⁾

³⁵ Pel que fa a Pau i Bernabé, es van quedar a Antioquia, on, juntament amb molts d'altres, ensenyaven i anunciaven la bona nova de la paraula del Senyor

Rerefons del text

El «Concili de Jerusalem» és la continuació i la conclusió de les qüestions plantejades per la conversió de Corneli i l'obertura de l'apòstol Pere a un pagà convertit a la fe cristiana (cf. Ac 10–11). És un moment crític per a la nova comunitat cristiana: el missatge de l'Evangelí i la gràcia de Crist eren només per a «les ovelles perdudes de la casa d'Israel» o per a tot el món: «Aneu i feu deixebles de totes les nacions» (Mt 28,19)?

Si el Concili tracta sobre la naturalesa de la missió de l'Església, també ho fa sobre la identitat i els compromisos. És evident que no vol rebutjar o negar el seu origen i herència jueus. Jesús no coneix ni es refereix a cap altre Déu que no sigui el Déu d'Israel; s'entén a si mateix i la seva missió en termes de l'aliança de Déu amb el poble d'Israel i, de fet, es considera a si mateix i a la seva comunitat com a compliment de la promesa d'aquella aliança. Per tant, es pregunta: Què s'ha d'esperar dels pagans, ja que a través de la seva fe en Crist han obtingut l'accés al Déu d'Israel i a la promesa de l'aliança i de la Llei (Torà). En conseqüència, també els cristians pagans haurien d'estar subjectes a les mateixes pràctiques i a la mateixa Llei que el poble jueu? S'han de circumcidar o només és suficient la fe, i fins a quin punt han d'observar els manaments de la Llei, com ho faria qualsevol jueu? Cal recordar que tots els apòstols eren jueus circumcidats i observants. Per tant, la qüestió és central i d'ella penja tot el futur de l'Església. Com es pot esperar, la gent estava dividida i la unitat de la comunitat també estava amenaçada.

Per tots aquests motius, el Concili de Jerusalem és central per al futur de l'Església, i també ens ofereix intuïcions important sobre la sinodalitat. D'alguna manera, podem considerar-lo com el primer «sínode». És un moment de canvi en la vida i la història de l'Església.

Alguns aspectes clau per a la reflexió

- Els apòstols i altres caps clau de l'Església són presents per «discernir» i decidir.

Podem veure sobretot la importància de Pere i Pau, que han desenvolupat tots dos una missió en el món pagà.

- La narració del Concili en el llibre dels Fets ens convida a assistir a les dinàmiques del procés de decisió (discerniment) en l'Església, sobretot quan està cridada a resoldre una controvèrsia que amenaça la unitat i la missió de l'«ecclesia».

- És important observar com l'autor d'Actes (Lluc) estableix els elements de discerniment:

- o Jaume presideix. Pere no és presentat com el jutge sinó com el testimoni de l'obra de l'Esperit Sant. El mateix passa amb Pau i Bernabé, que també són testimonis de les meravelles que l'Esperit ha fet entre els pagans. La intuïció clau és que l'Esperit Sant està guiant el camí i Déu pot obrir camins inesperats.

- o És evident que hi ha molt debat amb divergència d'opinions, però el text ho presenta com a part del procés de discerniment i el testimoni de Pere és decisiu.

- o L'Esclusura juga un paper clau en el discerniment i es reinterpreta a la llum de Crist i de l'obra de l'Esperit Sant. Vegeu com Jaume cita l'Esclusura jueva i reconeix allò que «concorda amb les paraules dels profetes» (Ac 15,15).

- o Pere dona testimoni de la seva experiència de l'Esperit Sant que el va conduir més enllà de les seves pràctiques jueves (Ac 15,7-11).

- o Jaume també ofereix un text agafat dels profetes. En tot els Fets, veiem moltes referències a les Esclusures jueves (l'Antic Testament). Això és important, perquè situa el discerniment de la comunitat a l'interior de la història de la revelació de Déu i de la promesa de l'aliança (tradició).

- o Es cerca el consens de la comunitat. No es tracta només d'un acord entre els presents, sinó que la decisió del Concili és una carta que s'envia a totes les comunitats (cf. Ac 15,22-35).

Observeu com el Concili intenta discernir la iniciativa de Déu; vol obeir al pla diví per a l'Església. Per tant, el discerniment és una veritable

recerca per alinear-se amb la manera com Déu està actuant i presentant noves possibilitats.

La decisió final sobre els requisits mínims per als cristians pagans no és només una decisió pragmàtica: Es refereixen a la fidelitat a l'únic Déu de Jesucrist. Semblen sobretot concebuts per assegurar una unitat real a l'interior de les comunitats cristianes, perquè permetrien la comunió a taula i la plena comunió entre cristians jueus i pagans.

També estan projectats per aturar les persones d'estricta observança jueva que assetgen els convertits cristians pagans.

Fixeu-vos en l'expressió «L'Esperit Sant i nosaltres». No significa que el Concili es cregui en igualtat de condicions amb Déu! Més aviat, que la decisió de l'Església confirma la direcció en què Déu està dirigint. L'Església és obra de Déu i no una construcció purament humana.

Implicacions per a la sinodalitat

- Tota la narració ens presenta una comunitat que s'està desenvolupant de manera dinàmica, que reconeix que hi haurà tensions i conflictes, però sobretot es preocupa de seguir el camí que Déu li està traçant, fins i tot quan aquest té alguns girs inesperats.
- És una comunitat capaç de resoldre qüestions complexes i que divideixen sobre la pertinença i la missió. Amb el guiatge dels apòstols i els «ancians», es reuneix en Concili per buscar la voluntat de Déu i confirmarla. Escolta els testimonis i els testimoniatsges de l'obra de l'Esperit Sant, interpreta les Escripures, presenta la seva decisió segons la seva fe, envia delegacions per informar l'Església –incloent-la tota– de la decisió fruit del seu discerniment, confirmant-la, i té com a objectiu establir la pau entre les comunitats.
- En cada moment, la narració té en compte les diferents experiències, objeccions, percepcions i inquietuds; però, sobretot, cerca deixar la iniciativa a Déu i desitja crear i confirmar la «*koinonia*» o comunió/comunió que és obra de l'Esperit Sant.

Preguntes per a la reflexió orant

El fragment mostra que la notícia de la conversió dels pagans va portar molta alegria a tots els creients. De quina manera, aquest sentit de comunió, és un aspecte important de la sinodalitat?

Com la comunitat pot afrontar de maneres diferents les contribucions complexes i que divideixen que podrien i haurien de formar part de la sinodalitat? Un punt de vista contrari es pot veure com un aspecte positiu i necessari per al diàleg?

Què pot ensenyar a la comunitat el procés de sinodalitat? Què pot inspirar l'Esperit Sant a la comunitat, i que pot romandre després del final d'un sínode?

La sinodalitat pot ser, per a una comunitat, no només un procés sinó també un estil de vida?

«Quan hagueren acabat de parlar, Jaume va prendre la paraula». Per què el silenci també és un aspecte clau de la sinodalitat? Com es pot fomentar l'escolta activa dins de la comunitat?

El viatge de la comunitat sinodal

P. James Hanvey, S.I.

Efesis 4,1-16; 5,2

4 ¹ Ara jo, presoner per causa del Senyor, us demano que visqueu d'una manera digna de la vocació que heu rebut, ² amb tota humilitat i dolcesa, amb paciència, suportant-vos amb amor els uns als altres, ³ procurant de conservar la unitat de l'Esperit amb el lligam de la pau. ⁴ Un sol cos i un sol Esperit, com és també una de sola l'esperança que us dona la vocació que heu rebut. ⁵ Un sol Senyor, una sola fe, un sol baptisme, ⁶ un sol Déu i Pare de tots, que està per damunt de tots, actua en tots i és present en tots.

⁷ Cada un de nosaltres ha rebut la gràcia segons la mesura del do de Crist.

⁸ Per això diu l'Esclusiva:

*Va pujar a les altures, s'endugué un seguici de captius,
va repartir dons als homes.*

⁹ Ara bé, això de *va pujar* vol dir que abans havia baixat a les regions inferiors, és a dir, a la terra. ¹⁰ El qui va baixar és el mateix que després ha pujat més amunt de tots els cels, per omplir totes les coses. ¹¹ I és ell qui ha fet a uns el do de ser apòstols, a d'altres el de ser profetes, a d'altres el de ser evangelitzadors, a d'altres el de ser pastors i mestres; ¹² i així ha preparat els qui formen el poble sant perquè exerceixin el ministeri d'edificar el cos de Crist, ¹³ fins que tots plegats arribem a la unitat en la fe i en el coneixement del Fill de Déu, a formar l'home perfecte, a la talla pròpia de la plenitud del Crist.

¹⁴ Així ja no serem infants, moguts d'ací d'allà i portats a la deriva pel vent de qualsevol doctrina, a mercè dels enganys humans i víctimes de l'astúcia que encamina a l'error. ¹⁵ Més aviat, mantenint-nos en la veritat i en l'amor, creixerem en tot vers el Crist, que és el cap. ¹⁶ Per ell, tot el cos es manté unit harmoniosament gràcies a tota mena de junctures que el sostenen; així, d'acord amb l'energia distribuïda segons la mesura de cada membre, tot el cos va creixent i edificant-se en l'amor.

5 ² Viviu estimant, tal com Crist ens va estimar i s'entregà a si mateix per nosaltres, oferint-se a Déu com a víctima d'olor agradable.

Rerefons del text

Aquesta part de la carta als Efesis ens ofereix una manera de comprendre les dimensions centrals de la sinodalitat. Ens recorda que la «sinodalitat» no és una idea nova sinó que era, des del començament, una realitat de la vida de l'Església.

Aquí trobem «Pau» que expressa la seva profunda sol·licitud apostòlica per la comunitat d'Efes¹. Es preocupa no només de la qualitat i de la integritat de la vida de cadascú sinó del bé de tota la comunitat perquè, per a ell, el bé de la persona és inseparable del bé de la comunitat.

La comunitat no és només testimoni de Crist, també és expressió d'una nova esperança per a una humanitat reconciliada. Tot i que només és un petit grup dins de la gran diversitat de l'Imperi, ja és l'inici d'una nova realitat, una nova comunitat humana, que superarà amb escreix la de qualsevol regne del món. Com a tal, la comunitat existeix com a paradoxa o contradicció, perquè sembla tan insignificant i, tanmateix, porta el misteri de Crist que redimirà i unirà totes les coses, «les del cel i les de la terra» (Ef 1,1-14).

La mateixa vida de la comunitat té un objectiu apostòlic, perquè és un testimoni, una prova i un test de la veritat de l'Evangeli i de la força transformadora de l'Esperit Sant. Si la vida de la comunitat és una «llum» en el món, també és l'esperança d'una humanitat guarida, que és més que una possibilitat futura, ja és present, concreta i real. És una comunitat oberta que convida tothom a compartir la nova vida de l'Evangeli de Crist. Al mateix temps, la comunitat és una gràcia per al món perquè se'n diferencia².

Hi ha un dinamisme en el pensament i l'ensenyament de Pau perquè hi ha un dinamisme en el desenvolupament de l'obra salvadora de Déu per a la humanitat. Aquí, Pau també ens està donant un bon model per a la realitat apostòlica de tota la comunitat cristiana «en camí»³.

Alguns aspectes clau per a la reflexió

1. **Unitat dinàmica.** La unitat és el cim en les preocupacions de Pau. Si la comunitat també és el Cos de Crist, aleshores tota divisió és una divisió de Crist. La unitat només pot ser obra de l'Esperit Sant que aplega la comunitat, la confirma, la sosté i anima la seva missió d'anunciar Crist a totes les nacions. Per tant, la unitat no és producte d'estructures. És

diferent d'altres formes d'unitat social: és l'obra de la gràcia viscuda en la missió. Tots tenen la responsabilitat de mantenir aquesta unitat, que és el producte del desig genuí dels membres, guiats per l'Esperit, de ser «una sola cosa en Crist». Aquesta harmonia és el fruit de l'Esperit i de la relacionalitat transformada de la comunitat.

Tanmateix, també imposa una responsabilitat, envers els altres i sobretot envers Crist, pel do de la comunitat mateixa.

2. **La vida en comú i la qualitat de les relacions.** La manera com Pau parla de les qualitats que caracteritzen les relacions entre els membres no s'ha de reduir a una llista de virtuts desitjables o de qualitats ètiques. Són la prova de la vida de gràcia i el testimoni de la nova humanitat guarida i regenerada donada en el baptisme. «Humilitat, dolcesa, paciència, suportant-vos amb amor els uns als altres... amb el lligam de la pau»: també aquestes són totes cristològiques. Tanmateix, també són específicament aquells dons relacionals que ho mantenen tot obert per a l'altre; no trenquen ni tanquen les possibilitats de guarició i de vida. Són els signes distintius d'un amor creatiu que està disposat a suportar el pes i el dolor de l'altre. Aquí Pau ens mostra que el «caminar junts» de la vida de l'Església és «caminar en l'amor» (Ef 4,15; 5,2).

3. **Discernir la veritat.** Pau és molt conscient que la comunitat cristiana d'Efes –i en realitat totes les comunitats cristianes– té una existència precària, no només per les persecucions i les hostilitats que el mateix Evangelí pot provocar, sinó també com a conseqüència de la fragilitat de la vida interna de l'Església. Això deriva en part de la manera com sorgeixen les divisions i els conflictes, però també dels «falsos» ensenyaments i d'una comprensió inadequada (Ef 4,14.25). Pau és certament conscient que cada membre de l'Església està en un camí d'aprenentatge i de creixement cap a la «plenitud de Crist» (Ef 4,13). El baptisme és el baptisme en Crist. Per a Pau, aquesta és una manera totalment nova d'entendre i de ser, de manera que Crist és també una «renovació de les vostres ments» i els efesis són instats a «revestir-se d'un nou jo». El camí cristià és un camí de conversió a tots els nivells. La *imitatio Christi* mai no és només una conformitat externa; és la vida de l'Esperit dins nostre que configura una vida nova i una altra manera de conèixer. En aquest moviment, també estem en procés. Per tant, la insistència de Pau en la «veritat» es refereix a molt més que la conformitat doctrinal. Es tracta de la naturalesa mateixa de les nostres vides i de com aquestes manifesten Crist com a veritat vivent. En el «caminar junts», la comunitat sempre s'orienta a partir d'això i pot posar a prova ella mateixa i el camí que està recurrent, mirant com la seva vida expressa aquesta veritat. Encara que Pau no utilitzi el llenguatge

joànic, sens dubte aquí expressa el mateix significat de Crist, que és el camí, la veritat i la vida.

Pau identifica els dons clau que l'Esperit concedeix a la comunitat per conservar-la en la veritat: apòstols, profetes, evangelistes, pastors i mestres (Ef 4,11-13). La varietat dels oficis i dels dons és important. Tots són necessaris i formen part de la comunitat i cadascun té un servei important a realitzar per guiar-la i portar-la a la maduresa. És l'Esperit qui proporciona a la comunitat els carismes, les funcions especials dels quals estan ordenades al servei de la unitat en la veritat. Aquestes estructures o carismes no només proporcionen les estructures per a la coherència interna de la fe i de la vida, sinó també els mitjans dels actes públics que manifesten la identitat cristiana així com la missió de tota la comunitat.

4. **Viatjar en l'esperança.** Tot aquest apartat el recorre la visió escatològica de la plenitud que és la vida en Crist i plenitud de la glòria i de l'amor del Pare, que restaura i perfecciona totes les coses⁴. La visió no és només una esperança futura; és una realitat present que s'està desplegant en la vida de la comunitat. L'existència mateixa de l'Església és una font de consolació i esperança. Així, la comunitat pot viure en totes les circumstàncies, en les proves i les dificultats d'un món que passa, tot donant gràcies, amb un cant joiós d'agraïment i de lloança que s'eleva del cor inspirat per l'Esperit (Ef 5,19-20).

Això també és una esperança per al món. Tal com descriu Pau, és la «*lex orandi*» (l'ordre de la pregària o la litúrgia) de la comunitat i ens recorda que en la litúrgia la comunitat ja cospa el futur que anhela.

5. **L'Esperit Sant.** Encara que Efesis comença amb el seu magnífic himne cristològic, és intensament conscient de l'obra i la presència de l'Esperit Sant. En efecte, és l'Esperit qui empeny l'Església a la missió i la fa capaç, a través dels dons que li atorga, d'alimentar la comunitat amb la vida nova del Regne. L'Esperit Sant reuneix i sosté la comunitat i és «penyora» o «paga» que l'esperança en Crist no és buida. En un cert sentit, la presència de l'Esperit en el creient i en l'Església ja és l'inici de la vida eterna i de la glòria futura. Si el coneixement i la comprensió es troben entre els dons principals que l'Esperit atorga als apòstols, es tracta d'una «saviesa» profundament experiencial i es dona en virtut del servei apòstòlic a tota la comunitat, per conservar-la en la veritat de Crist. Efesis és un gran testimoni que la Pentecosta no ha estat simplement l'esdeveniment a través del qual neix l'Església, sinó una realitat que es desenvolupa contínuament.

Implicacions per a la sinodalitat

La cura de l'Apòstol. Aquestes reflexions serien incompletes si no cridéssim l'atenció sobre la cura que Pau té per les seves comunitats. Aquesta és, de fet, un exercici d'amor a Crist fet real i pràctic en el seu servei a l'Església. D'alguna manera, en Pau veiem tots els carismes de l'Esperit reunits i actuant. El seu poder és en realitat el poder de l'amor per l'Església que l'Esperit ha posat en el seu cor, i el seu servei és un servei de Crist en la seva *kenosi* per als qui tenen Crist com el seu Senyor. Pau mateix no està per sobre d'ells, sinó amb ells en el camí (Ef 5,1-2). És un model de guia apostòlica per al camí sinodal.

En aquest breu fragment d'Efesis, podem començar a veure quelcom semblant a la sinodalitat en la naturalesa mateixa de la vida de l'Església. Pau ens ajuda a establir els criteris amb què podem discernir la forma sinodal de l'Església. És evident que per a l'apòstol és una expressió de la nova vida de l'Esperit, que ja entra en el món com a esperança per a totes les nacions. Com el mateix Esperit, ja és una garantia del Regne: una nova manera de ser, un nou camí per a una humanitat reconciliada en Crist.

Pau sap que hi haurà desacords i divisions en la comunitat. Tanmateix, perquè també veu que la unitat del cos de Crist és més que una simple convivència pacífica perquè és un do real que tots hem de buscar per amor de Crist i també parteix del testimoni cristià en el món, és una gran gràcia. La gràcia de la unitat demana que la comunitat arribi a comprendre's millor ella mateixa i les seves diferències: deriven realment d'una profunda preocupació per la veritat de Crist i el benestar de la comunitat o simplement són el producte de diferents àmbits i programes que porten a divisions i lluites de poder? Apel·lant a la unitat tal com es fonamenta en la realitat de Crist, Pau ens dona un criteri important per discernir la font dels desacords i divisions i també per resoldre'ls. La resolució sovint anirà més enllà del compromís però, en la recerca i en el diàleg honestos, podrà conduir a una comprensió més profunda de la veritat que tots estem cridats a viure i buscar. Com es desprèn de la crida de Pau als efesis, discernir i recercar ens demanarà ser pacients, generosos, oberts i humils –algunes de les qualitats que Pau ja ha identificat com a signes de l'Amor (cf. 1Co 13).

Preguntes per a la reflexió orant

Quines són les qualitats que Pau identifica com a importants per guiar el discerniment? «Comprometre's a mantenir la unitat». La unitat es presenta com una dinàmica i no com un do donat «una vegada per sempre». Com una divisió pot danyar els membres de la comunitat? Com pot danyar a un membre de la comunitat? Com es percep la separació d'un membre de la comunitat? La manca d'unitat també pot ser un fenomen intergeneracional?

Alguns carismes dins d'una comunitat es poden veure com un signe de superioritat? Com es pot superar aquest risc?

De quina manera la unitat és diferent de la uniformitat? És important que la comunitat vegi la diferència?

Els caps apostòlics són models per a la comunitat. Tots els membres d'una comunitat han d'aprendre a ser caps d'una manera o altra? O el lideratge és només per a «pocs»?

Notes:

¹ La qüestió de la seva atribució és debatuda entre els estudiosos del Nou Testament. Sigui quina sigui la conclusió a la que es pugui arribar, la carta reflecteix clarament temes clau del pensament de Pau que coneixem per altres escrits.

² Una de les preocupacions constants de totes les cartes de Pau és l'intent d'estar obert a tots els nivells de la societat i dels grups ètnics d'una banda, mentre que alhora es defineixen els «confins» entre l'Església i la cultura que l'envolta. Una preocupació que esdevé especialment forta en relació amb els cristians pagans –també ells haurien d'estar subjectes a les mateixes regles de distinció i separació dels jueus, especialment aquells convertits del judaisme que encara se sentien obligats per la llei jueva?

³ El verb περιπατησαι (aorist actiu, infinitiu *peripatesai*), utilitzat al v. 1, significa que l'acció de caminar comporta el sentit d'una acció que es desenvolupa contínuament. Es tracta clarament d'una unitat que s'alegra de la diversitat dels dons, perquè reconeix que aquests també són la manifestació de la vitalitat i el «segell» de l'Esperit. La unitat en la diversitat és la possibilitat mateixa de l'amor.

⁴ La paraula «*Eschaton*» és el terme grec del Nou Testament que significa "final". Es refereix al final de la història quan es revelarà la plenitud de Crist.

Apèndix:

Textos de Dei Verbum i Verbum Domini

«La Paraula de Déu és a la base de tota espiritualitat autènticament cristiana» (*Verbum Domini*, 86).

«El Verb de Déu ens ha comunicat la vida divina que transfigura la faç de la terra, fent que tot sigui nou (cf. Ap 21,5)» (*Verbum Domini*, 91).

«L'Església ha venerat sempre les divines Escripures com també ha venerat el cos mateix del Senyor. Per això, especialment en la sagrada litúrgia, de deixa mai de prendre el pa de vida de la taula, de nodrir-se'n i de distribuir-lo als fidels, tant el pa de la paraula de Déu com el cos de Crist» (*Dei Verbum*, 21).

«Com diu sant Agustí: "La teva pregària és un col·loqui amb Déu. Quan llegeixes, Déu et parla, quan preguntes, parles tu a Déu"» (*Verbum Domini*, 86).

«Déu ens ha fet a cada un capaços d'escoltar i de respondre a la Paraula divina. L'home ha estat creat en la Paraula i hi viu, no s'entén a ell mateix si no s'obre a aquest diàleg. La Paraula de Déu revela la naturalesa filial i relacional de la nostra vida» (*Verbum Domini*, 22).

«La Paraula divina ens introdueix a cadascú en el col·loqui amb el Senyor: el Déu que parla ens ensenya com podem parlar amb Ell» (*Verbum Domini*, 24).

«Perquè en els llibres sagrats el Pare del cel va a trobar amb molt els seus fills i conversa amb ells; i són tan grans la força i el poder de la paraula de Déu, que és sosteniment i coratge per a l'Església, fortalesa de la fe per als seus fills, aliment de l'ànima, font pura i perenne de la vida espiritual» (*Dei Verbum*, 21).

«L'Església expressa la seva consciència que Jesucrist és la Paraula definitiva de Déu, ell és "el primer i el darrer" (Ap 1,17)» (*Verbum Domini*, 14).

«Val també per a nosaltres el que sant Jeroni va escriure al sacerdot Nepozità: "Llegeix amb molta freqüència les Escripures divines, més encara, no deixis mai de tenir el Llibre sant a les teves mans. Aprèn aquí el que tu has d'ensenyar"» (*Verbum Domini*, 72).

«Però, s'ha d'evitar el risc d'un acostament individualista, tenint present que la Paraula de Déu se'ns dona precisament per a construir comunió, per a unir-nos a la Veritat en el nostre camí cap a Déu. És una Paraula que s'adreça personalment a cada un, però també és una Paraula que construeix comunitat, que construeix l'Església. Per tant, hem d'apropar-nos al text sagrat en la comunió eclesial» (*Verbum Domini*, 86).

«Com més sapiguem posar-nos a disposició de la Paraula divina, més podrem constatar que el misteri de la Pentecosta és viu també avui en l'Església de Déu» (*Verbum Domini*, 123).